

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti czikkekk:

- $5 \times 7 = 35$. *Várady Géza*. 315
A magyar komló értékesítéséről. *Csérer Lajos*. 316
Az adóreformról. IV. Cs. *Szabó József*. 317

Tárcza:

- A honfoglaló magyarok állattenyésztése. *Brummel Gyula*. 316

Irodalmi szemle:

- Hazai lapokból. — r — d. 319

Vegyes közlemények

- 319

Közgazdaság, üzlet, forgalom

- 321

Hirdetések

$$5 \times 7 = 35.$$

Bérczes hazánk buzatermő völgyeiben a kasza, a sarló megcsendült s néhány rövid hét alatt egy évi verejtékes munkánk gyümölcse tető alá kerül. A czimnek ide irt egyszerű számtani művelet vetéstől az aratásig ott motoszkál éjjel-nappal minden számítani tudó gazda agyában. Ez képezi ugyanis a buza-termelés mérlegét. Jelentősége nem egyéb, mint az, hogy legalább is 5 mmázsa holdankénti átlagtermést kell adjon az áldott föld s legkevesebb 7 forintot kell értékesítenünk, hogy megkapjuk a holdankénti termelési költséget. Ez az, a mire mindkét félve remegve gondolunk s e közben e három számot száz meg százféle változatban kombináljuk. Vajjon kisebb vagy nagyobb lesz-e a szorzandó, emelkedik vagy alább száll-e szorzó s ezekhez képest minő lesz a szorzat. Vajjon nem fog-e emelkedni örvedetesen mindkét tényező s vajjon, ha az egyik növekedésével a másiknak csökkenése együtt fog járni, a hogy fog alakulni a végeredmény. E körül forog, ezt hányja veti a beleizzadásig a legtöbb gazda elméje, ma már csak rövid idő választ el attól, a midőn megszűnik a kínos találgatás s határozott mennyiségben, garmadákban előttünk fog fekküdni a szorzandó. És akkor megjelenik előttünk az aggódva várt szorzó is. De vajjon elfogadjuk-e első megjelenésében, avagy várjunk, míg talán valamiképen megszűnik? S megnövekszik-e későbbben, vagy elapad?

A termés mennyisége és ára azon két tényező, melyeknek kedvező vagy kedvezőtlen alakulása felemeli vagy lesújtja a mezőgazdát.

Azt hiszem, nem tulozok, ha azt állítom, hogy a buzatermelés ma nem sokat különbözik a lutri-játéktól. A hozam mennyisége száz meg száz különböző irányokban behatással bíró, különféle természetű s köztük emberi hatalom alatt nem álló véletlen esélyekkel kapcsolatos tényezők hosszu sorozatától függ. A közelmúltban az volt jelszavunk, hogy igyekezzünk két magot produkálni ott, a hol eddig csak egy termett. Vagyis a termelési költségek növelése nélkül iparkodjunk nagyobb hozamot elérni s ebben keressük a buzatermelés eredményességének biztosítékát. A tudomány avatottjainak támogatásával a gyakorlati gazdák ezrei szegődtek e czél szolgálatába, éjet-napot összetéve buvárokodtak, fáradságot az ismerő kitartással, szorgalommal dolgoztak s az eredmény az lett, hogy ha sikerült is emelni a szorzandót, még jobban megapadt a szorzó s a végeredmény csak kedvezőtlen maradt.

Beható tanulmány tárgyává tettük az egész világ termelését és fogyasztását feltün-

tető adatok mérlegelésével s minden más befolyással bíró tényezők figyelembe vételével az áralakulás viszonyait, az árhanatlas okait azon reményben, hátha sikerülend utat és módot találni arra, hogy az árfejlődést a termelőre nézve kedvező irányba terelhessük. Hiu remény, meddő munka volt és marad. A termelő évről-évre megújuló reményekkel állítja magát, bizik abban, hátha az idén beüt, hátha a régi jó idők ismét visszatérnek. S ha azután azon helyzetbe jut, hogy csalódásainak tövisszorosujához egy újabb ágat kell hozzáfűznie, dul-ful, szidja a tözsdét, okolja szerencsétlen vámvizonyainkat s tudom is mi hást, de az $5 \times 7 = 35$ számtani műveletből egy évi tevékenységének szomorú eredménytelensége tisztán áll is előtte.

Egyetlen jel sem mutat arra, hogy az idén akár a termés hozam, akár az árak kedvező alakulása útján helyzetünkben javulás állhasson be. Sajnos, de igaz. S az a kérdés merül föl most, mit tegyen a gazda termésével, mikor tegye pénzzé, hogy rövideget ne szenvedjen? Eladja-e az aratás, cséplés után elérhető reményében. E tekintetben ma igazán tanácstalánul állunk s erre vonatkozó véleményadással — tekintettel a nagy felelősségre — igazán nem szolgálhatunk. Elégge megjártuk az elmúlt évben, a midőn — nem minden alap nélkül — általánosan az lett ajánlva, hogy egyelőre ne vigyük buzánkat piacra, tartsunk ki vele, mert a későbbi ár-emelkedést biztosra vehetjük. Követtük is a jó tanácsot sokan, s hogy mi volt annak eredménye, sajnosan ismerjük. Őszszel elérhető 7 forintos ár helyett, tavasszal 6 forintnál alig kaptunk többet. Olyan kiszámíthatatlanná vált, elvadult tényezők működnek közre, a melyeken a legmélyrehatóbb következtetések legerősebb láncszemei szétöredeznek. Tegyint tehát kiki belátása és körülményei szerint.

Van azonban egy körülmény, a melyre vonatkozólag mindnyájan egy véleményen kell lennünk, s a melynek felszínre hozását épen most teljesen időszerűnek, indokoltnak tartom. És ez nem egyéb, mint annak komoly beismerése, hogy elérkezett már a legfőbb ideje, itt van már a tizenkettedik óra, a felől nemcsak gondolkozni, de az irányban a cselekvés terére is lépni, minden kigondolható módon oda hatni, hogy a gazdát ne öveze körül folyton és állandóan a lesújtó csalódások végtelen, szomorú láncolata. Mit tegyünk?

Ismétlem itt, hogy a buzatermelés — de nagyjában véve az egész mezőgazdaság hasonlít ma a lutri-játékhoz. És valamint a lutriásnál annál nagyobb a nyeresé esélye, való-

A legjobb magvak legolcsóbb beszerzési forrása

MAUTHNER ÖDÖN
cs. éskir.
udvari szállító.

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége
udvari szállítója, a román király Ő Felsége
udvari szállítója. Ferdinánd bolgár fejedelem
Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb
király Ő Felségt udvari szállítója, Fülöp
szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége
udvari szállítója

magkereskedése
(28)

BUDAPESTEN,

VI. ANDRÁSSY-ÚT 23-IK SZÁM.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

A Zalathnai kénkovand

ipar részvénytársaság

Brassói kénsav- és mütrágya-gyára alánlja legjobb minőségű mindennemű mütrágyáit

a t. ez. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q.-nál alóli megrendelést legelőszerebb az „Erd. Gazd. Egylet” raktárához intézni. —

Árajánlatokkal készséggel szolgál a **KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám.**

(242)

szinüése, minél több számra teszünk, épen úgy a gazda ne tegyen sokat, vagy épen mindent egy számra, ne koczkáztassa betétjét tisztán csakis a buzán, hanem iparkodjék a buza-termelés megszorításával más és más termelési ágakat felkarolni, amugy is súlyos koczkázata megosztani, boldogulhatása valószínűségét ebben keresni, biztosítani. Ez az, a mit melegen ajánlhatunk. Hiszen minő erő vagy hatalom állhat utjában annak, hogy a gazda ne szakítsen egy olyan irányu termeléssel, a melyből a legtöbbször alig kapja ki a reá fordított költséget, de sokszor épen reá fizet? Mi kényszeríthet arra, hogy saját kárunkra dolgozzunk? A természetes, józan gondolkodás, az egyszerű praktikus észjárás, de a legkorlátoltabb üzleti felfogás is ma már egyenesen megköveteli, hogy a fenvázolt értelemben keressük megélhetésünk alapfeltételeit.

Ne téveszszük tehát szem elől soha, az képezze alapját, kiindulási pontját termelésünk jövő irányának — a buzatermelés mérlege: $5 \times 7 = 35$.

Váradý Géza.

A magyar komló értékesítéséről.

Irta: Csérer Lajos.

Ezen komlóértékesítési bizonytalanságon okulva, összeállottak 4-5 éve a küküllővígyi gazdák egy komlótermelési szövetségévé. Segesvár székhellyel, melynek az lett volna a főcélja, hogy egy szeptemberben tartandó *komlóvásár* révén a rendszeres értékesítést előmozdítsák. S tényleg eddig minden évben tettek vásárcsereket a földmivelésügyi kormány jelentős támogatásával: de nem nagy sikerrel. Eleinte a külföldi kereskedők bojkottálták a vásárt: mert a fenti esetek után azt mondhatná valaki, hogy hát nem volt a kereskedők között konkurrenzia? Sajnos ezer és egynehány év előtt a 7 vezér nem osztotta meg olyan precizsen az országot, mint midőn a 7-10 cseh kereskedő kijelöli egymás tilosát. Sőt — mint irám — a segesvári vásárt bojkottálták. Becsmérelték az árut, nem vettek ott semmit s otthon a termelő lakhelyén 5-6 frttal többet ígértek. Ennek felülvén a küküllővígyi termelő, szintén hozzá látott a segesvári vásár bojkottálásához, többet nem küldött oda még mintát sem. S ez a bojkott nem volt nehéz ott, a hol ur és paraszt, magyar, székely, oláh, szász termelő állami segély mellett a komló-értékesítésben is állandó bizalmatlanságban állnak!

Tavaly a torontálmegyei kis termelők rendeztek vásárt. Ott meg a tót nyelvű gazdák összebeszéltek, hogy a komló kilójának az ára 1 frt. Persze azért, mert egy pár nagyhangy embernek a komlója nem ért meg 30 krajczárt sem. Szerencsére ez a kartell felbomlott, mielőtt a vevők örökre eltávoztak volna, tekintve, hogy ott egynyelvű, egyforma vagyonu, állásu termelők vannak, hiszem, hogy a vásár idővel sikerülni fog: a mennyire az a kereskedelmen is mulik!

Talán két év előtt szó volt arról, hogy valamely pénzintézet pártfogása mellett gyűjtessék egybe a magyar komló Budapesten s a jól sikerült gypju-auktiók mintájára rendeztessék egy *komló-aukció* is minden vásáron. — De midőn megkérdeztettek a kőbányai nagy sörfőzők, részt vesznek-e az aukción? az volt erre a válasz, hogy nem tehetik, mert hosszabb időre kötésük van külföldi kereskedőkkel; a vidéki kis sörfőzők még kevésbé lévén fogyasztó, ilyen bizonylatlanra az erdélyi termelők nem akarták felhozni komlóikat: bár vagy egyszer *ezt a modust* is meg kellett volna próbálni. Itt nem mulaszthatom el, hogy keserű szemrehányást ne tegyek a jól segélyezett kőbányai sörgyártásnak, hogy eddig még semmit se tett a magyar komlótermelésért.

Helyenként felhangzott az a vélemény is — így Maros-Tordában s Torontában is — hogy a kis termésrésztetek osztályozás szerint egalizáltatván, nagy quantumban állittassanak a kereskedelem elé, ezzel az áruval aztán küldessék ki egy bizományos Saazba, s ott benne lévén a conjunkturákban, a legjobbkor adják el a komlót. Igen ám, de a saaziak nem eresztenek be falaik közzé semmi ilyenféle concurrentiát. Meg lehetne ezt tenni a Nürnbergi világpiaczon — ma még a vám nem nagy! — de a szállítási költségek tetemesek s a magyar gazda indolenciája még mindig igen nagy! Még legjobban gondolkozott egy erdélyrészi ur, a ki azt javasolta, hogy váltsa be a komlót az állam! Mikor aztán elébe adtam, hogy a beadott komló arányában kiosztandó állami sörmennyiséget akceptálja-e? az volt a felelet: nem akarja ő a lovait sörlében usztatni!

* * *

Ezek után azonban még mindig nem kell kétségbe esnünk. Az tisztán áll, hogy az a lehetetlen állapot, miszerint a magyar komlót a magyar sörfőzők egyenesen nem, csak külföldön keresztül visszatérítve használják fel, az — mondom — szinte bizonyos, hogy így

tovább nem állhat fenn. *Oda kell tehát hatnunk, hogy a magyar komlót a magyar sörfőző egyenesen fogyassza, ha kell, hát magyar közvevitők nélkül.*

Arról már meggyőződünk, hogy premiakkal, szállítási költség visszatérítéssel stb. kedvezményekkel rá nem vehetjük a főzőket: mit kell tehát tennünk? Védekeznünk kell a cseh komló ellen. Itt egy kis fontos kitérést kell tennem. Németországban erős mozgalom indult meg a komlótermelők s agráriusok között, hogy hazájuk komlótermelését megvédjék. E célból a külföldi komló vámját 7-10 márkáról 100 márkára akarják emelni. Persze ilyen akadály mellett megakad az osztrák-magyar komló kivitele, a meggyült cseh komló vissza fog áramlani, s pedig oda, a hol jó fogyasztása van s az a hely Magyarország! A jó cseh komló meg fog ócsulni, elárasztja Magyarországot, a mi komlónk után nem lesz kereslet, nem lesz ára s ha csak más államban (Svájc, Belgium) nem tudjuk olcsón szállítani, nem lesz érdemes komlót termelni!

Itt tehát nem marad más hátra, mint védekezni az osztrák komló ellen. Nagy sovínisták vagyunk ugyan, de olyan osztrák komlóellenes gyakorlati felbuzdulást nem teszünk, mint a nagy németek. — Egy jó darabig a vámsorompókat se zárhatjuk még el: de meglehetősen védekezhünk *tarifa politikával*. — Vasutjaik nagy része az állam kezében van: könnyű tehát a magyar komlótermelés érdekében elhatározni, hogy bár *honnan a külföldről beözönlő komlót olyan magas tarifával szállítunk be*, hogy a mellett az idegen komló használata csakugyan nem fizeti ki magát!

Itt csakugyan nagyon sok ellentét adja föl magát; hogy ha nincs annyi komlónk, a mennyit a gyártás igényel, akkor elpusztítjuk a magyar sörfőző ipart! s éppen mivel kevés a komló, azután nagy lévén a kereslet, a komlóárak oly magasra hágnak fel, hogy azokat akár milyen sörgyár nem is bírja fizetni, megint csak a sörípar fog szenvedni.

Ezek azonban csak momentán tűnnek fel ellentéteknék, bajnak, s csakhamar megtaláljuk az elkerülési módot is. A hogy államhatalom minden mostoha gyermekét feltudja segíyezni, azonképp meg is tudja védelmezni!

Addig is, míg elegendő komlót termelünk idehaza a külföldön komlóellenes tarifa-emelés csak időleges lenne. Mondjuk a tarifa csak szeptembertől márczius végéig — tehát 7 hónap át — emeltnék fel, addig a magyar komló mind elkél tisztességes áru. A többi 5 hónap át aztán már olcsó tarifával jö-

TÁRCSA.

A honfoglaló magyarok állattenyésztése.

Irta: Brummel Gyula.

Nincsen gyakorlati jelentősége, hogy megtudjuk, milyen fajú állataik voltak a magyar honfoglalóknak, mégis ha csak egyetlen porszemnyivel hozzájárulunk azon dicsőséges kép megalkotásához, a mely az ezeréves történet introdukcióját képezte, be kell vallanunk, hogy nem meddő munkát végzünk. Mert ha nincsen is a végzett kutatásoknak praktikus haszna, de hozzájárulhat egy szemernyivel annak megvilágításához, hogy a magyarok mely világ tájáról jöttek erre a földre; amely kérdést eddig Budenz, Hunfalvi és Vámbéri nyomán számtalan tudós nyelvészeti alapon igyekezett tisztába hozni s a melyet újabban Zichy Jenő gróf ethnografiai nyomonzással igyekezett felderíteni.

A hirneves kutatók nagyszámu és nagyarányu munkálkodása teljes eredményre még nem vezetett. Ma is számos tudós a finn-ugor eredetre esküszik, s igen tekintélyes tudósok véleménye szól a török-tatár eredet mellett. A szanszkrit bölcső mellé csoportosulnak végeredményben csaknem valamennyien és akár Ibn Daszta, akár Bölcs Leo vagy Konstantin Porphyrogénita, akár Maurikios nyomán indulnak el, utjuk Ázsia ősi berkeibe vezet, onnan

indul ki; oda tér vissza Zichy Jenő gróf ázsiai utazása mintegy megpecsételte a tudósok vitaközseit és azon önfeláldozó lelkesedést, a melylyel elindult sok év előtt Körösi Csoma Sándor, hogy ott fejezze be fiatal napjait a magyarság vélt ősi szülőhelyén, a hol ma is a szanszkrit még az élő nyelv, a dalai láma birodalmában.

Nézünk már most egyszer a honfoglalás történetének egy fejezetét a gazda szemével. Vegyük szemügyre nevezetesen azt, hogy milyen fajú, milyen számu és milyen eredetű állatokat tenyésztettek a honfoglaló magyarok, s a tenyésztés tekintetében milyen fokot értek el? A kérdés elég érdekes és felderítésével megpróbálkoztak részben Salamon Ferencz, részben Wenzel Gusztáv és Galgóczi Károly is, és egyik-másik tekintetben nagyon figyelemreméltó eredményre is jutottak, csak az egyes fajokat nem distinguálták, s azokat nem nyomozták s nem kutatták, hogy a rokonfajok ma még meg vannak-e és merre és hol? s hogy a honfoglalás után beállott teljes gazdasági és társadalmi átalakulás milyen nyomokat hagyott maga után nálunk és másutt e tekintetben.

A kérdés megvilágítása több főszempontból kell, hogy történjen, tudnunk kell első sorban, hogy milyen állatokkal rendelkeztek a magyarok és a szomszédai, de tudnunk kellene azt is, hogy az e földön a magyarcor előtt lakott ősi lakosságnak milyen állataik voltak, történet-c e sikeres keresztczések és végül, hogy a magyarokat ért iszonyu

dulások pl. a tatárjárás után a teljesen kiszákmányolt lakosság elpusztult állatállományát honnan és milyen fajú állatokkal pótolta?

Azt, hogy az ősmagyarok *kitűnő lótenyésztők voltak*, minden időben olyan pozitívással állította minden e kérdéssel foglalkozó ember, hogy erről vitatkozni nagyon háládatlan feladat volna, a minthogy azt bizonyítani különben felesleges is. A honalapító Árpád vezér menseit egy nagy dunai szigeten helyezte el, s egyik legkedvesebb emberére *Csepel* vitézre bizta azok gondviselését. Innen azon hely neve is Csepel-sziget. Így találjuk megírva Kéződi Simon krónikájában, s hogy a későbbi magyarok is szeretik szigetekre helyezni állataikat később is nyomát találjuk. Egy IV-ik Béla király idejében kiállított oklevélben is említve van egy »insula equina.« Debreczenben ma is Álomzognak neveznek egy Hortobágy melléki határ részt, amelyet a Kösüly ügy foly körül, hogy csupán keskeny földszávon át juthatni be a téres mezőkre s ha e keskeny bejárásnál álomra hajta is fejét a pásztor, a jószág azért nem megy semerre széjjel. De nemcsak a fejedelmeknek voltak ménesei, hanem a vezéreknek és élőkölöknek is, s a hadban álló honfoglaló is a nyugalom óráiban összecserelhették paripáikat az elfoglalt téceken. *Méneseik tehát már voltak.* De milyen fajnak voltak a lovak? Azon időkből emlékek gyanánt maradt egy ló leírása, t. i. az *áldozatra szánt fehér ló*, a melynek teljesen fehérnek, ménnek és teljesen hibátlannak kellett

hetne be a külföldi komló, a mely ekkor már olcsóbbá is válna, mint a szeptember—decemberi fő-idényben.

A másik baj az lenne, hogy komlótermésünk nem fődözvén a sürgős keresletet, a komló ára *tulmagos* lenne. Miután az állam nem mehet bele egyoldalú intézkedésbe, a tarifát is csak úgy fogná felemelni, ha a gazdák szövetkezése tömörülve belemennek abba, hogy komlójuk állami felügyelet alatt *szabad versenyben*, *auktíókon* adassék el. — Számba véve az alapítási és termelési költségeket kikutatnák évről-évre a magyar komló előállításának költsége, használati értéke arányba hoznák a külföldi nagy komló-piaczok értékével, s több osztályban megállapíthatnák az alap-ár, a melyről a Budapesten, Segesvárt, Lajosfalva s más Dunántúli helyen az aukció megindulna.

Ilyen beavatkozásra azonban csak eleinte, 3—4 esztendőn át lenne szükség meggyőződésem szerint, mert rendezve s biztosítottak látva a komlóértékesítést a gazda, a komlótermés rapidoul fog emelkedni, annyira, hogy pár év alatt bizonyos fokig tultermelés lesz s a kínálati verseny szabadjára bocsátható! Igaz, hogy eleintén sok baj lesz a határról Stájerországból és Galicziából, tengelyen beözönlő komlóval, de ez ellen rendőrileg lehet védekezni, s olyképpn, a mint a saaziak megvédik komló termelésüket, hogy Saazban, saaz név alatt csak azt lehet eladni, a mi ott is termelt; ebben pedig a termés-statisztika s a termés-becslés meg a hatósági igazoló bárczák jó eszközök kezünkben!

De szóljanak a számok is. — Ma a magyar sörgyárosok évente átlagban 6400 q komlót igényelnek, ha ebből — mondjuk — 400 qt. idehaza fedeznek, 6000 qt. szállít a külföld. A mázsánként az én számításom szerint csak 400 koronát fizessünk a külföldnek, máris 2.400,000 koronát ér az. Idehaza termelünk megint átlagban 2400 qt. ebből egyenesen itthon fogyasztatik, tehát 400 q. (bár ez is nagy szám) tehát 2000 qt. külföldre kell eladni, tavaly mázsánként 160 koronát kaptunk, összesen 384.000 koronát. Megcsinálva ezután az egyenleget, levonva a kivittelt a behozatalból: 2.016.000 koronát adunk ki a külföldnek indokolatlanul!

Az imént előadott javaslat s mellékkörülményei — nem tagadom — nem igen egyeznek éppen a szabadkereskedelem elveivel, de „a milyen a mosdó olyan a törülköző“ elvnel fogva nem lehet égbekiáltó az alkalmazása akkor, a midőn a komlóértékesítésünk téves

felfogások, s hamis befolyások, irányzatok révén oly visszaállapotba jutott.

Különbö is a gyakorlatibb segítség közel áll: használják egyenesen a magyar komlót a magyar sörözők!

Az adóreformról.

Nemkülönbö indokolatlan, elviselhetlen a gazdasági mellékfoglalkozásból eredő jövedelemnek tervezett módóni adóztatása; — ez már rendkívül tág fogalom és ha életbe lépne is és taxative fel nem sorolhatnák, sok zaklatásnak, helytelen értelmezésből eredő kirovásoknak, inquisitorius eljárásnak lenne alapja lefektetve; például: egy birtok intenzívabb kezelése tekintetéből, a helyett, hogy marhanevelést, gulyatartást rendezzen be, az egész gazdaságot tej előállításra fekteti; buza, tengeri helyett répát, lóherét, csalamádét termel, azt mind felétetvén, tejből veszi be a föld jövedelmét; vagy például, mint gyakran előfordul, a szántás-vetésre szükséges ökreit összesel hízalóra fogja és a helyett más fiatal ökröt vesz, akkor már ezen például 40 ökrös hízalás, mint hízaló mellékfoglalkozás adótassék? vagy, ha a tehenészet, juhászat jövedelmének fokozására egy finomabb sajt készül, vagy talán egy nagyobb birtoknál egy kisebb gazdasági szeszgyár jövedelme is, mint mellékfoglalkozás tekintessék vagy esetleg egy nagy gyümölcsös tulajdonosa nem csak nyersen, hanem befőzve, aszalva, conserv készítés által, vagy egy fűmag termelésre bázisozott gazdaság a nagy mázsás mennyiség helyett kis mértékben is csomagolva adja el; mind ezen gazdasági cikkek mellékfoglalkozás fogalma alá vehetők és ha, mint ilyenek csakugyan a tervezett jövedelmi adóval megrovatnának, a gazdaság intenzív előhaladását nagyon megzsbabasztanák, mert, ha a személyes fáradozás folytán, több jövedelem törekvés ismételt csaknem osztozásig menő megadóztatás alá kerül, ugy az gyakori esetben inkább a tétlenségre fog buzdítani és a külterjes gazdaság mellett maradásra biztatna; már pedig az állami intézmények feladata a haladást elősegíteni.

Igaz, hogy csak a nettó és nem a bruttó bevétel, valamint igaz, hogy itt nemcsak a bekebelezett, hanem minden más igazolható terhek is figyelembe vétetni javasoltatnak, mi minden esetre helyes intézkedés, de ennek az emelése egy gazdasági egyszerű számvitelnél nem kis feladatott, mert gyakran előfordul, hogy egy ilyen mellékfoglalkozás, vagy

az illető kezelő, előszeretete miatt üzetik, vagy a létező körülmények miatt nem felhagyható, még akkor is folytatandó, ha szinte semmi haszonnal sem jár, de föltéve, hogy némi hasznót is nyújt, minő zaklatás, minő civakodás a pénzügyi közegekkel fog kívánatni a gazda részéről a netto jövedelem kiténtetésére, mit gyakran ő maga sem tudna, sok esetben magát ámitván, véli jövedelemnek, a mi talán nem is jövedelem.

Es ezen eredmények elérhetőse tekintetéből az állami administratio közegeinek a megbízhatóságába veti reményét valomáson kívül, tanuzási kényszer behozatala által, a javaslat fogalmazója, midőn ezen szerintem az egész novella tervezet fő indokát képező jövedelmi adónak behozatalát, nem pusztá kísérletnek, hanem érett gyümölcsnek nevezi, mely megfelelő gondozás mellett fájáról lehulljon.

Mellőzhetlennek mondja, hogy ugyanazon forrásból eredő jövedelmek többszörösen vonassanak adó alá, nem csak ugyanazon egy énnél, hanem, a mint egyik kézből a másikba átmege, a gazda és alkalmazottja, az apa és fia mindannyiszor a jövedelmet külön megadóztatni a főczél, és nemcsak phisikai, hanem jogi személyeket is, és itt nem veszi ki a jőtekonysági, sem a kulturális testületek vagyonából eredő jövedelmet sem.

A jövedelem adó létminimumául 300 frtot vesz fel, holott az Európában mindenütt magasabban van felvéve és ezzel szemben azt állítja, hogy azok sokkal előrehaladottabbak lévén, ott az existentia fenntartására nem elég 300 frt, mint nálunk; különös, hogy ezen pontnál az előrehaladottságot így veszi számításba, de a megadóztatásoknál azok példája után indul ki, holott elismeri, hogy ház, tőkeamat adó sehohsem akkora, mint itt.

Azt állítja, hogy ezen tervezett jövedelem adó eredménye az általános jövedelmi pótadónak 16 millió forintot tevő bevételét távolról sem közelíti meg, ha ez igazán állana, akkor miért változtatni a már létező és már megszokott adórendszeren? és hogy ezen félelme és aggodalma plausibilis legyen, azt mondja a javaslat fogalmazója, nehogy e miatt óriási csorba legyen az állandó bevétel, ki kell mondani, hogy senkinek jövedelem adója kevesebb nem lehet, mint a tulajdonában levő föld, ház után fizetett adónak 30%-ja, hogy ezen aggodalom és ennek folytán jelen intézkedésével, mely bár maga bevallja, hogy a jövedelem adó határat előirányzó kiszámítási kulcsul, — a katasteri tiszta jövedelem

lennie; a melyet a Táltos, vagyis pap parancsára leöltek, s a melynek zsigereiből jósoltak; de egyuttal e körül vallási szertartásaikat is végezték. Azon körülmény, hogy e lovat áldozatra szánták, mutatja, hogy a fehér ló ritka és értékes lehetett, mert az Istennek szánt áldozat csakis ilyen feltetelekkel bíró lehet; de ezen feltevést bizonyítani látszik azon ajándék is, melyet Árpád Zalánnak küldött, t. i. 12 fehér lovat, pedig a fejedelmi ajándék, nem szokott közönséges állat lenni. Jelei ezek annak, hogy az ősmagyarok lótenyésztésében a fehér ló ritkaság volt. Nem analogia gyanánt említem fel, mert nem szeretnék a könnyelmű következtetések látszatába jutni, hogy a parlagi magyar lovak között a fehér színü ma is ritka. De azt már bátrabban állíthatjuk, hogy a tenyésztett lovak színe átlag nem volt fehér, hanem sötét.

Hogy ezen ló fajtáját megállapíthatassuk, két dologra kell figyelemmel lennünk, először arra, hogy honnan credt, másodsor arra, hogy miként használták, hasznosították?

Az eredetet illető nyomozás mai credménye mindenesetre ázsiai, azaz keleti lovat sejtet ezen állatnál. A népek böcsője a kelet volt, onnan indultak ki a néprajok Európa kultiváltabb vidékeire, s mivel ők minden vagyonukkal és ősi kulturájukkal egyetemben kerekedtek fel új hazát keresni, kétségtelen, hogy állataikat, legfőbb földi javaikat, szintén nem hagyták ott, de magukkal hozták. Mi is hozzájárulhatunk tehát azon véleményhez, hogy

az ősmagyarok keleti lovakkal bírtak. Am a hasznosítás igen lényeges befolyást gyakorol a ló alakjára. Akönnyü teherrel szabadon mozgó hintósló más alakban marad az idők folyamán, mint az ekebe fogott ugyanolyan ló, még ugyanazon tartás mellett is, s a háts lónál sem mindegy, hogy nehézzé vertezett ellátott pánczélos száll-e nyergébe, vagy karddal, nyállal, kelevézzel fegyverzett vitéz. De az is bizonyos, hogy a különböző fegyvernemek ezen befolyása csak egyoldalú, ha emellett a háts lovon kívül más fajta lóra is szükség van. Ha a messziről ide vonuló magyarság kézbéli tárgyait, felszereléseit, kinceit, családait lófogaton szállítják, kell, hogy a tüzes harczi paripákon kívül nyugodtabb véru állatja is legyen. Csakugyan ilyen lovak nem voltak, hanem ökröfogatá és tevéken szállították podgyászait. A lovat az ősi magyarság kizárólag hadi czélokra tenyésztette, teherhordásra rendszerint nem használta. Igen élénk lehetett a lókereskedés is, legalább arra következtethetünk több jelből, a melyek közül nem utolsó az sem, hogy a magyaroknak tulajdonított bevándorlási utvonat irányában a parlagi magyar lóval rokon fajok (kozák, orosz, mokány, kirgiz, tatár lovak) fellelhetők. A hadi czélokra használt lónak olyan előnyös tulajdonságokkal kellett bírnia, a melyek a hadviselő vitézek működését kiegészíteni voltak hivatva. Tudjuk, hogy a lovasságnál ma is a huszár ló nélkül nem katoná, de a huszárok még hagyján, hiszen ezek várat is ostromoltak, ha a

vezér ügyes volt, de a lándzsás, dzsidás, pikás lovasság, vagy a vértés katonaság, ez már ló nélkül sehogy sem mehetett katonaszamba. A hadmozdulatok nem csak a katonaság kiképzésétől, de a hadi-lovak fajtától is függnek és e tekintetben a magyarság kitünő anyaggal rendelkezett.

A midőn e lófajt közelebről meg kell határozunk, vessük egybe azon történeti kútfoket, a melyek ezen időből reánk maradtak, s a melyek közül czélunkra több használhatatlan ugyan, de van olyan is, a melyből bátran meríthetünk. Az ázsiai források közül eddig ismertette chinai, szanszkrit, perzsa források csak a magyarok elindulását jelzik, s megemlítik, hogy az állatok és pedig a lovak, ökrök, tehének, bikák, juhok, ebek különös hangokat hallattak, a melyek együttesen olyanféle hangzást adtak, amelyből a magyarok az elindulásra való felszólítást értettek ki. Az itt felsorolt állatfajták közelebbi leírását az akkori évkönyvek, krónikák nem adják meg. De már a közel egykorú Bölcs Leo és Konstantinos által megírt »Taktika«, vagy a Maurikios-féle olyan jeleket ír le, amelyekből jobban megalkothatjuk az általános képet s ha a szives olvasó megajándékoz egy kis türelemmel, fel fogom sorolni az idevonatkozó megjegyzéseket, a melyeket ki kell bővítenem a honfoglaló magyarok hadi rendjének rövid megismertetésével s erre azért van szükség, mert a lótenyésztés, hogy ugy mondjam, alkalmazott része, t. i. a lovaglás — a hadviseléssel volt egyértelmű és az egyedüli jogos

vétetett, már pedig, a mint a fentebbiekből eléggé világosan kitűnik, az alap nem az lesz, hanem a tényleges jövedelem, ennél fogva ezen összehasonlítás teljesen alaptalan.

A jövedelmi adónál a 899-iki beszédben jelenlegi pénzügyminiszter is magáévá teszi azon elvet, hogy az egyének minden bármely forrásból eredő jövedelmeit kikutassa, megállapítsa, egy összegbe összesítse és adóztatás alá vegye, de nem részletezi olyan aggasztóan, mint az emlékirat, de mégis kimondja:

„Nem lehet elkerülni az új jövedelmi adónál sem azt, hogy a bizonyos jövedelmek másodszori megadóztatását is ne képezze, épen úgy, mint ma az általános jövedelmi pótdadó, másodszori megadóztatást képez bizonyos forrásokra, de hogy ez végletekig ne menjen, gondoskodni kell oly intézkedésekről, melyek meggátolják, hogy a jövedelmi adó nem csak kétszeres, hanem háromszoros adóztatással válhassék.”

Azonban az sem megnyugtató, sőt ez egy olyan tág fogalmazás, mely az emlékiratban felhozott mellékhaszonvételekre is értelmezhető. Ez azon pont, mely a lehető sérelmes, igazságtalan az ingatlan tulajdonosokra; mert az adónak tárgyilagosnak kell lenni, nem pedig személyesnek; t. i. minden jövedelmet hozó tárgy egyszer legyen megadóztatva, nem pedig kétszer is, mert más országokban is, mint a gazdag Franciaországban sújtják adóval a jövedelem forrásait; mert ezen tervezett, fokozatos jövedelmi adó kizárólag a föld és háztulajdonosokat fogja terhelni, miután ezek le nem tagadhatók; ellenben bárminő szigorú kényszer bevallás rendszerrel is más jövedelmek épen ezen fokozattól való félelem miatt nem fognak napfényre kerülni; mert az emlékirat szerzője szerint a föld és házadók nemcsak még megmaradnak jelen magasságban, sőt még fokoztatnának az általános jövedelmi pótdadót helyettesítő, de sokkal súlyosabb és a kivetési közegek önkényétől függő személyes jövedelmi adóval; már pedig az általános adóztatási elv szerint is minden fizetendő adótétel fix tételt kell, hogy képezzen, nem pedig a kivetők köztől függjön, a mint azt fentebb a kereseti adók egyenetlenségénél is felfejtettem; ha már végső esetben az általános jövedelmi pótdadó eltörlése folytán az állam bevételei tetemesen csökkennek, úgy, hogy az államháztartás egyensúlya megzavartatná, és ha más, személyes kereseti ingó tőkék adójából az eltörlött ált. jöved. pótdadó mennyisége nem ke-

rülhetne be, a mit pedig lehetne fokozni, például tőzsdelátogatók, pénzüzerek adóztatásával és módját lehetne talán annak, hogy a személyes keresetek jobban adóztassanak, mint jelenleg a budapesti közjegyzők átlag alig 3000 frt után adóznak (és ezek között a legmagasabban adózott, 5000 frt), ha a budapesti ügyvédek átlag adója alig 800 frt jövedelem után van kiróva (ezek között a legmagasabban megadózott 10000 frt után), ha a budapesti orvosok átlag ismét 800 frt jövedelem után vannak adóztatva (a legmagasabb 20,000 frttal), a műépítéscsapatok átlag 264 frt adót fizetnek (a legmagasabb 7000 frt), a budapesti gabona-kereskedők átlag adója körülbelül 550 frt, hasonlóan a vidéki közjegyzők átlag 1150 frtot vallottak be (a legjobban adózott 10,000 frt) és az átlag adójuk 200 frt, a vidéki ügyvédek átlag 430 frt körüli jövedelem után (a legjobban megadózott 5500 frt) és az átlag adójuk mintegy 80 frt, a vidéki orvosok átlag 300 frt jövedelem után vannak megróva és így tovább,* ha mindezen inconueniciák helyesbítése komolyan keresztül vitetne, és ha szinte sokkal kevesebb százalékkal, mint az ingatlanok adóztatnának meg, miután csak a személykereseti képességtől, egészségétől függ és azoknak csökkenése miatt egészen is megszűnhet.

Mindazonáltal egy tekintélyes adóemelést itt elérhető, és ha ez által az ált. jöved. pótdadó eltörlése folytán előálló kevesebb bevétel mégis merülne fel, tehát addig, a meddig ez keresztülvihető lehetne, ideiglenesen egy az általános jövedelmi pótdadó kimutatásából könnyen eruálható összeget contingentálva a 300 frt jövedelmet meghaladó ingatlan tulajdonosára kiróva rövid időre és nemcsak majdan lenne szállítani, hanem azonnal, mihelyt az el nem titkolható adótárgyak több adót eredményeznek, de ezen személyes jövedelmi pótdadó se lehessen több, legfennebb 30%-a az ingatlan után fizetett adónak, mert habár ez is igazságtalan, miután másodszori megadóztatást képvisel, habár maga a jelenlegi Pénzügyminiszter is elismeri, hogyha a cataster hiányos 12%-nak is elismeri, már pedig annyi százalékot semmi más adóforrás nem fizet, de tekintve, hogy az ingatlan tulajdonosaira ez nem egy új adó-teher, mert eddig is az ált. jöved. pótdadó címen ezt fizették, tekintve, hogy az őik jövedelmeik egy állandó jövedelmi tárgyat képeznek, nem pedig egy ingadozó, könnyen megszűnő, azért ők ezen

*) Adatok a Magyar Gazdák Szemléjéből.

áldozatot meghozhatják, esetleg rövid ideig fizethetik.

A hivatolt Emlékirat szól még terjedelmesen a reform pénzügyi eredményeiről, de ezek ismertetésével nem kívánok senkit fárasztani, mert hisz ezek ugyanis csak hozzávetőleges statisztikai munkálatokon alapulnak és ugy csoportosíthatók, a mint épen az illető kívánja.

A jelenlegi pénzügyminiszter erre — szerintem helyesen — nem is terjeszkedett ki, hanem felemlítette az adómunkálatok, előírások könnyítését; azt hiszem, hogy a tulszigoru burocraticus rendszer tetemesen apasztaná a kiadást, mert ki lehet mutatni, hogy gyakran egy pár krajczár adókülönbségért egy ügydarab 9-szer is iktattatik, a mig az eredmény eléretett.

A külföldi államok adózásait egybevetve, ehhez hasonlót sehol sem találni; csupán Ausztriában hoztak be egy ehhez hasonló adórendszer, de ez is sokkal kedvezőbb, mint az Emlékirat szerinti tervezet.

Figyelmeztetni kívánom azokat, kik úgy vélik, miszerint ezen contempáló új jövedelmi adó csak a nagy latifundiumokat sújtaná (kik ezt elviselhetik) tévednek, mert sújtani fogja az a közép-birtokos osztályt is, pedig nem feljuttatandó, hogy ezen birtoktulajdonosok számatalan társadalmi, kulturális, humanitarius felelőségeket is teljesítenek és talán helytelen épen ezen földbirtokos osztályt sújtani, mely az állam fenntartó eleme

Hogy az egyensúly ne zavartassék meg, a pénztőke tulajdonosai is adóztassanak meg.

Összefoglalás.

Az eredeti emlékirat, törvényjavaslat tervezete és a jelenlegi pénzügyminiszter 899-iki beszédéből következő, a helyzet valamivel kedvezőbb, de azért még ebben is sok terhelő újítás foglaltatik.

Nem kellene semmi törvényjavaslat, a mely nem az az összes szolgáltatásokat harmonikusan rendezi, a mint ezt az 1897-iki felirat is említette, mert valamint 7 év óta a közvélemény alakítása folytán a helyzet tisztult, remélhető, hogy ezután is kedvezőbb kerülhet elbírálásra, mert attól lehet tartani, ha ez alkalommal nem rendeltetik minden, csupán állami adókban következik be változás, akkor a többi közszolgáltatások rendezése tizedekig is elhúzódhatik, ezért a közigazgatás rendezésével kapcsolatosan kellene ezt is győkeresen átalakítani.

Ha azonban a jelen kormány a 897-iki felirat elveivel ellentétesen mégis egy részle-

következtetések csakis ehhez fűződhetnek. — Az említett kűtő azon célból íratott, hogy az akkori görög császár fiát és utódait figyelmeztesse a velük hadban álló nemzetek hadi szokásaira és cseleire, egyuttal némi ismertető vonásokat is jegyezvén fel róluk.

A magyarok akkor még az Eteközben laktak, de máris diadalmas hadjáratokat kezdtek folytatni különböző szomszéd nemzetekkel, népekkel. Róluk azt írja az idézett kűtő, hogy csak a térs, elegendő jó legelővel ellátott vidékeken szállanak meg és a magyar hadirend leghátulját képezi a nem harczolók tömege.

„Nagy számu barom; kis fajta ló, kancza és tehén kíséri (a magyarok seregét) résztint, hogy éllemük legyen és inni tejök, résztint hogy sokaságukat fitogtassák,» mondja a Taktika.

»A lovakat télen-nyáron legeltették, a pusztai csikósok módjára válogatják ki a ménesből a harcra szükséges lovaikat s azokra béklyot vetve sátraik körül tartják a hadi rend felállításáig» írja Salamon.

Ami az előbbi állítást illeti, kissé könnyelműnek látszik ugyan, hogy minden kincset a háboru színhelyéhez közelebb vitték az ősmagyarok s egy esetleges vesztett csata után mindenük prédára juthatott s alig hisszük, hogy ez csak azért történt volna, — amint a »Taktika« mondja, — hogy sokaságukat fitogtatták, hanem ne feledjük el, hogy a bolgárok és hessenyők eppen azért juttattak su-

lyos csapást a magyarokra, hogy a mig hadban voltak, az otthon maradt végtelen népet megtámadták 891-ben s iszonyu dúlást, pusztítást vittek véghez emberben, vagyonban. Ha tehát okliva a keserő tapasztalaton már ezután a magyarok magukkal vitték állatjaikat is a hadi tények helyére, ennek oka csak az lehetett, hogy jobban megvédelmezhessék, azonban kétségkívül az is, hogy az elfoglalt földet rögtön birtokba is vegyék. Különbek ennek analogonja még századokkal később is fel fel ujul. A parasztlázadások szomorú éveiben is felbukkanni látjuk azon jelenséget, hogy a harcra ingerelt és táborba szállt föld népe felgyújtja a falvakat, tanyákat, a hol pedig szintén az ő táborába gyűlt testvérei laktak; teszi ezt pedig azért, hogy az így földönfutóvá tett lakosság minden megmaradt javával szintén ott legyen a táborban, s harc idején a tábor mellett, azért-e, hogy többnek látszassanak? azért-e, hogy könnyebben védhessék övéiket? . . .

Kissé messzire ragadt e körülmény mérlegelése, azért térjünk vissza a kiindulási ponthoz. A »Taktika« felemlíti, hogy a magyarok kizárólag lovas csapatokból állanak, s ezek nem egy tömegben támadnak, hanem egyes egymáshoz közel elhelyezett oszlopokban, melyek között azonban hézag van, de nem nagy, úgy, hogy messziről alig lehet észrevenni, hogy a hadosztály nem egy tömeg.

Már ebből a leírásból többet érthetünk meg, ha nem is hadászati szempontból bíráljuk. Nagyon

élénk lehetett az a magyar ló és tüzes véru, gyors mozdulatának kellett lennie, mert hiszen a háboruban az erők egyesítése lehet a főczél csupán, de az így elszórt erők egyesülésében bátran bizó magyarok kétségkívül ismerték lovaik könnyű és gyors mozdulatait s ezért a meghagyott sikátorok csak előnyére lehettek a nagy tömegben virgonck lovaival, különben mozdulni sem képes lovaknak.

Eddig azt láthattuk tehát, hogy a magyarok nagyszámu kistermetű lovakkal bírtak, lovas katonák voltak és lovaik keleti faj, élénk, gyors mozdulatu, tüzes, megbízható és legelőre szokott állatok voltak

Határozzuk meg már most ezen ló külmetani jellegét, és rokonfajtaát.

(Folyt. köv.)

+ Almakonserválás „Formalin“-nal. A san-michelei gazdasági tanintézet és kísérleti állomáson kísérletet tettek: almának 2%-os formalinoldatban (a formaldehydnek 40%-os vízben való oldata) való konserválásával. — Szőlővel és fűzélékkel már a múlt évben végeztek kitűnően sikerült konserválási kísérleteket. Fűzéléknél, melyeknél zöld színét meg akarjuk őrizni, az oldatba kis mennyiségű rézgálicot is kell tenni. Ugy hiszik a formalinnak meg van a képessége a gyümölcsöket éveken át épségben megtartani.

ges adójavaslatot akarna keresztülvinni, ez esetben, mint főbb elvek figyelembe veendő.

1.) Ugyanazon, már megadóztatott tárgyak, ingatlanok a tervezett törzskönyv szerinti vezetéssel a másodszori megadóztatás feltételül mellőzendő.

2.) Az új adóztatásnál lehetőleg a sok czimeket kerülni és a szerelést újra egyszerűsíteni, a mint azt némileg a 899-iki beszéd is sejteti.

3.) Lehetőleg fix tételek által adóztatni és a végrehajtó közegek discretiójára mentől kevesebbet bizni.

4.) A II. oszt. ker. adót, mint személyes adót, csak egy helyen fizettetni az adózóval.

5.) A házbéradó és házosztályadó rendezésénél csupán a bérbeadott házak (tekintet nélkül a község osztályzatára) lennének bér alapon adóztatandók a többiek osztály alapon; de a kettőnek combinatív tervezett közelebb hozatala kiegyenlítése, ne terhelje a vidéki földbirtok, lakásokat.

6.) Az ált. jöved. póttadó helyesbítő jövedelmi adó a földbirtokos, háztulajdonosokat csak ideiglenesen addig, a meddig a III. oszt. kereseti adó és a jövedelmi adó a szigorítások folytán többet jövedelmeznek csak ideiglenesen. 25-30%-ig a föld, ház után contingálva terheltesse meg.

7.) Az általános jövedelmi póttadó eltörlése indokolt, helyes, a szegényebb adózók érdekében.

8.) A II. oszt. kereseti adó változtatása, hogy az csak az 5, illetve talán a 10 frt adót fizetőkre rovassék.

9.) A III. oszt. ker. adónak a progressiv adórendszeren való kirovása.

10.) A jövedelmi adónak a 300 frtig való létminimumon felül a személyes jövedelmek, tőkék után hasonlóan progressziv kezelése kívánatos.

Ezen 10 pontban röviden kivonatolt ohajításokat a birtokosok értekezletének becses figyelmébe ajánlom, hogy egész befolyásukat latba vessék, nehogy ennél tovább menő intézkedésekkel még az eddiginél is súlyosabban terheltesse.

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

A „Néplap“, ez a földmivelő nép számára népies nyelven, a nép érdekében irt gazdasági lap legutóbbi azámának vezető cikkében a mostanság fől színen levő kérdést, a tojásszövetkezet kérdését veti föl a nép foruma előtt. Rámutat a cikk arra, hogy most, mikor az asszonyoktól apránként szedik a tojásokat, most is évenként 25 millió korona értékű a tojaskivitelünk, Mennyire növekedhetnek ez a kivitel, ha a tojás értékesítés nem a mostani rendszertelenség szerint, hanem tojásértékesítő szövetkezetek útján történék! „Most a gazdasszonytól a tojást a tojásszedő asszony veszi meg, ettől a tyukász, a tyukász eladja a falusi kereskedőnek, a falusi kereskedő viszi a városi kereskedőhöz, ezektől kerül a budapesti, vagy bécsi nagykereskedőkhöz és ezek a nagykereskedők küldik Angliába vagy Németországba “ Tehát 5-6 kézen, még pedig nyereszkes kézen megy keresztül az a tojás, melynek nyeresége a tyukasztóját illetné. Ezt lehetne kiküszöbölni a szövetkezetekkel és ennek kapcsán elérni azt, hogy míg a szövetkezet nélkül 5-70 tojásért kapnak 2 koronát, ott, a hol szövetkezetek vannak, ma már 40 tojásért kapnak ugyanannyit. A népek nem kell magasabb szempontokat mutatni, elég csak a saját anyagi hasznát kilátásba helyezni s ezzel létre kell jönni a szövetkezeteknek a szövetkezetekkel mindannak, amit kívánatosnak kell tartanunk: a baromlitenyésztés fejlődése, tojaskivitelünk megnövekedése s a kisgazda anyagi jólétének emelkedése.

A „Kortársi Lapok“ a málna szaporítása és ültetéséről a következőket közli:

A málna (*Rubus idaeus*) a felsőbb vidé-

keken vadon is előfordul. Gyümölcse ismeretes csemege, a mit lekvár és szörp készítésére is szoktak felhasználni.

Mint félcsereje az éves vesszőin hozza termését, a melyek ha eltermettek, őszszel kimetszendők s a fiatal hajtások felére metszve hagyandók csak meg termésre.

Igen sok gyöksarjat fejleszt, a mely tovább és tovább terjed évről-évre, s így azon helyet, a hová ültették, igen kihalászik.

A málna 4-5 évnél tovább ne hagyassék ugyanazon helyen, hanem ültessük át azokat egy jól megtrágyázott talajba. Legjobban diszlik olyan helyeken, a hol a reggeli és esti nap éri csak, vagy pedig a hol a déli nap heve ellen pl. egy rács-kerítés által védve van. Félárnyékos, inkább hűvös helyet és igen kövér földet igényel.

Ha elakarjuk szaporítani, az esetben a gyöksarjakat őszszel kiszedjük és eliskolázzuk azokat s a jövő év őszén kiszedve mint erős, gyökeres töveket ültethetjük állandó helyükre.

Lehet a málna öregebb töveit is egy új málna telep beültetésére felhasználni.

Ha magról akarjuk szaporítani, az esetben a gyümölcsöt összegyűjtve egy edényben utóérésre tesszük s a midőn a gyümölcs husa elernyedt, kevés homokkal keverjük azt össze s így azonnal elvetjük porhanyag földre; a következő őszön ültessük ezeket át iskolába s teljesen megerősödven itt, állandó helyükre kiültethetők. Ilyen módon igen érdekes változványokat is nyerhetünk.

Tenyésztésre alkalmas fajták: Egyszer termők: Fástóli, Paragon, Alice hercegnő stb.

Kétszer termők: Billard folytontermője, Fontenay szépe, Herrenhauseni királyné, Őszi meglepetés, Metzi cukros stb.

A „*Borászati Lapok*“. A bortermés kilátásaival foglalkozik. „A szőlő virágzása mindenütt befejeződött és megtermékenyült termőből serétnagyságúvá nőtt bogyók jelzik már, hogy mily termésre lehet az idén számítani.“ Az optimális szüreti kilátás tekintetében tájékozva vagyunk már. És ez azt mutatja, hogy az ideai termés megint *gyenge* lesz; a már redukált fogyasztásnak is alig egy harmadát lesz képes a magyar bortermés kielégíteni. Még ma sem tudtunk odajutni, hogy az országos termés másfélmillió hektolitert, egy katasztrális hold a szánalmasan csekély, alig 5 hl. termést meghaladná. Magyarország régebben az összes szőlőtermelő országok között a negyedik volt, ma a tizennegyedik. Ausztriának is sokkal nagyobb az évi termése Ennek oka pedig az, hogy évről-évre mindig rendkívüli károk érték a szőlőt. A kilenczvenes években a filloxerához új csapás, a peronoszpora csatlakozott. 95, 96, 99-ben jégesők, 93, 95-ben a tavaszi fagyok s ezekkel három éven át a szőlőmoly, tavaly pedig a lisztharmat együttesen lépett fel. Az idén minden bajból fokozott mértékben jut ki Április végén és május 12-én a késői fagy pusztította el a legfontosabb vidékeken a termés harmadát, felét; virágzaskor a szakadatlan esőzések a megtermékenyülést zavarták meg; azután a tropikus meleg jégesőkkel, a hűvös őszi időjárás, hideg esőkkel. És mindezek felül az öldöklő gombabetegségek, a mi ellen az esők miatt nem lehetett hatásosan védekezni, mert permetezés, porozás csak ott használt valamit, a hol a rézgálic és mészhöz megbizható ragasztó anyagot vegyitettek s a hol annyi idő volt, hogy e keverék permetője megszáradhatott. A tömördek kár közt ez az egy hasznos tanulság meg van, hogy erről a ragasztó anyagról a keverésben nem szabad megfeledkezni. Annnyit tehát tudunk, hogy kevés lesz a borunk, hogy milyen lesz, az az időjárástól s a szőlősgazdák szorgalmától és éberségétől függ.

A „*Szőlőszeti és Borászati Lap*“ egy új borbizományi és értékesítési vállalatról számol be. Zichy Jenő gróffal az élén egy előkelő és a hazai borértékesítés iránt lelkesedő társaság a hazai bortermelés és kereskedelem újabb föl-

virágztatása érdekében létesíti a fővárosban ezt a vállalatot.

Célja: *Budafokon*, a főváros közvetlen közelében, mint az erre leginkább alkalmas helyen, nagyszabásu pinczehelyiségeket berendezni, kizárólagosan hazai, tiszta borokat bizományba venni, azokat ezen pinczekben szerény raktárdij ellenében beraktározni, reájuk mérsékelt kamatláb mellett előlegeket adni, végül pedig ezen borokat értékesíteni, illetve szintén mérsékelt eladási jutalék mellett a tulajdonosok egyetértésével eladni.

Ezáltal *állandó borvásárt* létesítenek és módot nyújtanak a bel- és külföldi vevőközönségnek arra, hogy borszükséget könnyen, gyorsan és teljesen megbizható módon szerezhessen be és a termelőt vagy a tulajdonost a lehető legelőnyösebb feltételek mellett olcsó hitelben részesítik.

A kibocsátott körlevél hangsúlyozza, hogy nem nyereszkesedésre induló, hanem oly intézményt akarnak létesíteni, mely ugyan a befektetést kellőképen gyümölcsöztesse, a mellett azonban közhasznu, hégzappító intézmény lenne, végül pedig felemlítik, hogy a lehető legmérsékelt kamatláb, a lehető legszerűbb raktározási és közvetítési díjak alkalmazása által a forgalom eddigi költségeit is tetemesen le fogják szállíthatni.

A társaság 30 évre alapítottatik.

Részvénytőkének 1.000.000 (egymillió) korona van tervbe véve, mely 10.000 darab à 100 korona értékű részvényben kerül kibocsátásra.

—r —o.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Heti szemle.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet XIII. tenyészállatkiállítására iránt olyan nagy érdeklődés mutatkozik már most, a bejelentések első heteiben, a milyen még sohasem volt. Nemcsak hazarészünk, hanem a Királyhágón túl is élénk érdeklődéssel néznek a kiállítás elé. Azok a nagy alföldi uradalmak, melyek állandóan nálunk szerzik be igás állatszükségletüket az idén tisztjeik által tömegesen fognak meggyőződni az általuk használt anyag, az erdélyi magyar ökör nemzöinek és tenyésztéseinek kondíciójáról. A kiállítás tehát érdekes tanulság kell hogy legyen ezen állandó vevőinknek és így lesz gyümölcsöt bőven hozó vállalkozás a kiállító tenyésztők részéről.

Eddig — a beérkezés sorrendjében közzölve — a következő bejelentések történtek: Br. Bánffy Albert — 9 drb. lovat; Gr. Wass Jenő — 4 drb. lovat; Tarsoly Zoltán — 4 drb. lovat; Gr. Teleki László Gyula — 15 drb. szarvasmarhát, 6 bivalat, 9 törzs-baromfit, (lovat is küld az uradalom); Gáspár József (Királyhalma) — 14 drb. szarvasmarhát; Gr. Wass Béla — 20 drb. bika, tehén és üsző; Gönczy Mihály — 5 drb. szarvasmarhát; Ifj. Br. Zeyk József — 2 drb. lovat; Losonczy Albert — 3 törzs-baromfit; Eczen János — 2 drb. szarvasmarhát; Diószeghy Mihály — 1 drb. bikát; Gr. Teleki László Gy. — 16 dr. juhot; Gr. Teleki Géza örökösei — 15 drb. szarvasmarhát. Ezeket kívül még több, mint harmincz gazda levélbeli jelentkezése érkezett eddig az „E. G. E.“ irodájába. Tekintettel arra, hogy az eddigi kiállításokra csak augusztus elején kezdtek érkezni a bejelentések, a fentti szám igen nagynak mondható s épen azért ajánljuk, hogy a bejelentéssel mindenkinek siessen, mert az augusztusban érkezők csak úgy fognak helyet találni, ha a létszám megengedi. Idejében bejelentett állatok számára, ha nem lenne eleghető hely, építhet is még a rendezőség.

*

A gazd. gép, szerszám, kellékek, anyagok, termények és termékek kiállítására, mely az állatkiállítással egyidőben a Lövöldében rendeztetik, szintén számos bejelentés jött. Bacher és Melichár gépgyár; Zalathnai kénkővánd ipar r. t., Mauthner Ödön; Ujbányai malomkő-gyár; Gróf Teleki László

Gyula; Magyar Fenyőmagpergető gyár Zala-Egerszeg; Leber Gyula; Klaszovitt György; Alpha Separator r. t.; Fuchs és Schlichter, Kann és Heller, Hofherr és Schrantz stb. cégektől kaptunk idáig bejelentéseket, köztük igen sokan egy pár száz □ meter területen rendezik be nagyszabású kiállításukat.

Ez a kiállítás egy olyan szép és nagyszabású látnivalója lesz az idei ősznek, melynek megismétlése jövőre is kívánatos lenne.

A gép stb. kiállítás ideje valószínűleg meg fog hosszabbítani s esetleg szeptember közepéig nyitva lesz.

*

Az aratás javában folyik országgrészünkben is. A tavalyihoz hasonló termést várnak a gazdák. Elemi csapás az idei nyáron alig volt.

Széna mindenütt igen jó termétt, jobb, de kevesebb a tavalyinál.

Kukorica legtöbb helyen gyenge.

*

Allategészségügyi állapotaink, különösen a sertésbetegségekre vonatkozóan, hétről-hétre rosszabbodnak, melynél akarva, nem akarva rá kell mutatnunk egy feltűnő jelenségre.

A sertésvész fellépése után ugyanis a sertésorbáncz csaknem teljesen szünetelt az ország területén, úgy, hogy miniszteri leiratban kellett figyelmeztetni a szakembereket, hogy a kórisme megállapításánál figyelmesebbek legyenek. A vizsgy azonban nem igen javult és folyton a sertésvész vezetett, tetemesen felülmulva a sertésorbánczos esetek számát. Ma is így van még ez, de az orbánczesetek száma mégis feltűnően szaporodik, a múlt héten pl. 33 község 163 udvarában állapított meg a bántalom, melylyel aztán a fertőzött községek száma 241-re, a fertőzött udvarok pedig 1117-re szaporodott. Sertésvész miatt 998 községben áll fenn a zárlat, tehát a lefolyt héten 88 községben lépett a bántalom fel.

Nagy számok ezek, melyekhez jön aztán még a rühkór 193 községben, a veszettség 98, a takonykór 83 és a lépfiene 49 községben. Ragadós száj- és köröm-fájás ez idő szerint 1 község 72 udvarában van, ez tehát könnyen lokalizálható.

Általában feltűnő, hogy olyan betegségek mint a lépfiene és sertésorbáncz, melyek ellen a védőoltások útján sikeresen lehet védekezni, ilyen elterjedésre juthatnak. Reméljük, hogy az allategészségügyi szolgálat államosítása után ilyen állapotokkal többé nem találkozunk.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetés megrendelés minden száma legkésőbb esütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Magyarország komlótermésének állapota 1900. július hó 17-én. (A komlótermelési szaktanár jelentése.) Az erdélyi részekben — a legnagyobb termő területen általában jól fejlődött a komló. Erős a növése, sok oldalhajtásokkal bir, a korai már virít, a késői is bimbózik helyenként. Kevés helyről jelentenek gyenge fejlődést a tavaszi rossz időjárás miatt, helyenként esőre volna szükség! Kártelemek nem igen voltak, pár termelő a bolha fellépéséről panaszkodik, másoknál a penész lépett fel, s egy esetben a jégvihar verte tönkre a komlót Nagyobbára kat. holdanként 410 kgr. toboz termést remélnek, de más helyen 5—6 qt. sőt egy-két helyen 8—10 qt. várnak, azokban a kertekben pedig, a hol valami baj volt 2—2.5 qt. a reménység.

Az alföldi s bánati komlókertek növényzete szintén jól fejlődött, egy-két hely kivételével, a hol a hideg tavasz a fejlődést hátráltatta. Állati vagy növényi kártelemek nem igen voltak, de a múlt heti vihar helyenként 15—25% kárt tett, sőt egy termelőnek Torontálban szárítója tetejét is elhordta. A korai már javában virít. Holdanként 3.5 qt. termést remélnék, egy helyen 6—7 qt. várnak.

A Dunántúlon már javában virít a komló, sőt egy hét múlva a korai *scedése* is megindul. Itt sincs semmi baj a vihar egy-két

kisebb kártételén kívül, 3—4 q. termés a reménységük. Az ország egyéb komlókertjében (Felföld stb.) a jókori kertek viritanak, oldalhajtások bőven vannak, kártétel nincs; általában 400 kgr. termést várnak. Összevetve fennebbi adatokat ez évben *jó közepes* termést remélhetünk!

A komló állása a külföldön. A múlt heti viharok a *csehországi* kerteket sem igen kímélték meg, azonkívül 5° R-ra süllyedt a hőmérő, a hideg idő a komló fejlődésének nem használt. A hét végén felmelegedett az idő, s a fejlődés normálissá vált. *Morvaországban* erőteljes a fejlődés, a korai fajta komló már virit. — *Wurtembergben* tavalyhoz képest az idén elmaradt a növényzet, csak most éri el fejlődése tetőfokát. *Badenben* szintén nincs még kifejlődve, a tavasz hűvös volt, most a nagy hősek gátolják a növényt. *Franciaországban* közepes termést várnak, ott már október-novemberben szállítandó komlót vásárolnak előre, 50 kgr.-ját 70—80 frankjával. *Angliában* a tartós esőzések, hideg éjjelek, helyenként penész s komló-tetű károsítása révén gyenge fejlődésű a növény. *Stájerországból* pár nap múlva piacra kerül postacsomagokban a korai termés! — *Aralakulás* tekintetében ma még tájékozatlan a világpiacz, a tavalyi termést sietve adják el alacsony áron is, nehogy az új a raktárban találja a régít!

Telepítés. A földművelésügyi kormány *átartóan* és cél tudatosan halad kitűzött útján, a melynek végén a telepítéssel eszközölt arányos elosztás által a nép jólétének fokozása lesz. Legújabbban Kisküküllő megye *Bun* községében vásárolt birtokot a földművelésügyi kormány telepítési célokra. A birtok vételára 310.000 kor. s igen alkalmas a telepítésre, mert szomszédja Udvarhely megye székely községeinek Van ref. egyház és iskola; van elég jó piacza. *Segesvárbán*; az államvasut három kilométernyire fekszik; szomszédja *Fejéregyházának*, hol a gróf Haller-birtok szintén eladó, és közel fekszik *Szedherjes* községhez, hol egy közép-birtok szintén vevőre vár. Ilyenformán azon a pár négyzetmérföldnyi területen jelentékeny telepítési akcióra nyílik alkalom és a földművelési kormány e ponton igen nagy sikereket érhet el.

Rendjelviselési engedély Mint a hivatalos lap legújabb száma közli, Ő Felsőge a király megengedte, hogy gróf *Dessewffy Aurél* v. b. t. t. főrendiházi tag, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnöke, a királyi szerb *Takova*-rend I. osztályát. *Lestyánszky Sándor* miniszteri tanácsos és *Bujanovits Sándor* udvari tanácsos, az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület másodelnöke, ugyanezen rend II. osztályát, *Forster Géza*, az O. M. G. E. igazgatója, ugyanezen rend III. osztályát, *Feszenszky Pál*, az O. M. G. E. titkára és *Szilassy Zoltán*, ezen egyesület szerkesztő-titkára ugyanezen rend IV. osztályát elfogadhasák, illetve viselhesék. Gratulálunk ehhez a jól kiérdemelt kiérdemelt kitüntetéshez.

Komlótermelési előadások. A földművelésügyi kormány ez év augusztus havában az algyógyi földmives iskolán az erdélyrészi néptanítók részére mezőgazdasági tanfolyamot rendez, mely alkalomból elrendelte a kolozsvári komlótermelési vándor-tanárnak — tekintettel arra, hogy e hazarészben a komlótermelés elterjedtségénél fogva a néptanítókra is fontos! — hogy e szakmából a fent említett tanfolyamon pár napon át előadást tartson.

Magyar juh kivitel Angliába. A magyar kormány közbenjárására megengedte a belga kormány, hogy az Antwerpenben leölt magyar juhokat bármely napon Bleybergben, Linaakenen, vagy Hamonton át vízi úton el lehessen szállítani Londonba s hogy a Belgiumba érkező juhokat ne a határszélen vegyők állategészségügyi vizsgálat alá, hanem csak Antwerpenben. Ez engedélynek lényegesen megkönnyítik Angliába irányuló juhkivitelünket. Májusban 1309 drb. juhot vittünk ki leölt állapotban Belgiumon át a londoni piacra, A kivitel nagyobb fellendülésének útját állja azon-

ban az a körülmény, hogy a magyar juh minősége nem felel meg a londoni piac nagy igényeinek.

Szólészeti kísérleti állomás. *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszter tudatta a főváros hatóságával, hogy megvette az államkincstárnak a II. kerületben levő birtokrészleteit abból a célból, hogy megalakítsa a központi szőlészeti kísérleti állomás telepét. A főállítandó intézet növény-fiziológiai és növénypatológiai, kémiai praktikus szőlőművelő laboratóriumai föl lesznek szerelve a jelenkor fejlettségének megfelelő berendezésekkel. A telepen lesz ezenkívül kísérleti szőlő, lesznek üveg és hajtató házak stb. s az egész intézet a szőlőművelésnek s az azzal összefüggő összes munkálatoknak rendszeres és összefoglaló kultiválására lesz utalva.

A buza problémája. A délfranciaországi départmentok mezőgazdasági szövetkezete *Conviel* báró elnöklete alatt összegyűlt nemzetközi szövetkezeti kongresszus elé a következő proposíciókat terjesztette:

1. A spekuláció elnyomandó az által, hogy a tőzsdére is a vásárok törvényét alkalmazzák a mezőgazdasági termények vételénél és eladásánál; minden eladó maga végezze az eladott termény átadását és minden vevő maga vegye át a megvettét.

2. Az idegen buza behozatalának haladéktalanul eleje vétessék az által, hogy rögtön a behozatalnál 7 frank vámmal sujtsák annak métermázsáját.

3. Szövetkezeti közraktárak létesítése, melyekben a szövetkezett termelők buzájukat teljes értékű warrantok mellett deponálhatnak.

4. Mezőgazdasági hitelpénztárak állításának föl a buza és más warrantálható termékek warrantálására, a melyek szavatosságot vállalnának más pénzintézetekkel szemben a szövetkezeti tagokért és részben maguk is kielégítenék a legmértányosabb föltételek mellett a gazda hitelszükségletét.

Az északamerikai cukortermelés fejlődése. Kezdetben csak buzánkkal, azután állattainkkal és állati termékeinkkel, később lisztünkkel és most legújabbán cukrunkkal versenyez Amerika. S hogy ez a legújabb, a cukorverseny is milyen hamar a nyakára fog nőni az öreg Európa cukortermelésének, azt az óriási rapiditás mutatja, melylyel az Unio cukorgyárai épülnek Az 1899—90. októberi campagneban több új gyár keletkezett, mint a mennyi az előző évadban egyáltalában volt és ezeknek az új gyáraknak produkciója valószínűleg még egyszer olyan nagy lesz, mint az összes régiéé. 1898—99-ben 15 gyár 32.441 tonna cukrot állított elő. Ebben az évben 31 gyár van üzemben, melyeknek összes termelése 100.000 tonnát meg fogja haladni. Ezt teszi Amerika. Mi pedig jósolgatunk és találgatjuk, hogy a buza ára emelkedik-e, vagy esik-e. Ebből élünk, vagy ettől pusztulunk el.

A dinnyetermelés érdekében. *Darányi* földművelésügyi miniszter a dinnye termelésének emelése és javítása érdekében a kistermelőket ez évben is a Csányi-féle jutalom kamataival jutalmazza s elrendelte, hogy az állami intézet magtermelési, illetve fajnevelési kulturát végezzen.

Takarmánymagvak értékesítése. Kiüszöbén állunk annak az időszaknak, midőn a gazda különféle magterméseit, főleg luczerna s lóhere magját fogja betakarítani. Ilyenkor rendszerint ellepek a bel- és külföldi magkereskedők megbízottjai hazánk magtermelő vidékeit. A luczerna és lóhermag, de sok más magféle is oly czikk, mely a világpiacszon szerepet visz, ezek naponként árváltozásnak vannak alávesve, különösen heremagnál, jelentékeny áremelkedést a múlt évadban is volt alkalmunk tapasztalni. — A termelőre nézve tehát óriási fontossággal bir az, hogy a napi árról folyton tájékozva legyen. A hetenként lapunkban megjelenő «Vetőmagvak» tudósítás nem elegendő arra, hogy a termelőt a földrészen kellőképp tájékoztassa és így lapunknak már éveken át tudósítója, *Mauthner Ödön* magkereskedő, ki

naponta sürgönyt tudósítást kap, Európa összes jelentékeny piacairól az árfolyamokról, késznek nyilatkozott minden termelőnek, a ki hozzá fordul, akár levélben, akár sörgönyben, teljesen **költségmentesen** az érdeklő magtélének legújabb árfolyamát és egyáltalán minden lehető tájékoztatást, tudomására hozni — Hazai gazdaközösségünknek módjában áll tehát, hogy napról-napra értesítést szerezzen az árákról és így legsajátabb érdekét is megvédi a nélkül, hogy költségbe kerülne. Mi csak elismeréssel lehetünk nevezett tudósítónk ezen ajánlatáért, mert gazdáink eddig csakis a gabonafélék árával tájékozhatták magukat naponta, de most lehetővé van téve az, hogy termelt magvaik napi áráról tádomással birjanak, mi rendkívül nagy fontossága a gazdára akkor, midőn termését eladásra bocsájtja.

— **A mezőgazdaság védelme Dániában.** A dán trónörökös közelebb Odenseben a mezőgazdasági kiállításon beszédet tartott, melyben kifejtette, hogy a király legnagyobb öröme lenne, ha megélné a politikai ellentétek kiegyenlítését a haza érdekében. A király a mezőgazdaság adóját lehetőleg csökkenteni akarja és reméli, hogy az egész nép bele fog egyezni ebbe.

— **Védekezés jégverés ellen Franciaországban.** Ott már úgy irnak róla, hogy: „A lópor legyőzte a jégesőt!” Beaujolais városban egyesültek a nagy- és a kisbirtokosok kivétel nélkül mind és komoly erőfeszítéseket tesznek a szóban forgó kísérletek megtételére. A kísérletek, melyeket az idén viharágyokkal végeznek 13000—14000 frankba fognak kerülni, holdakra átszámítva nem fog többé kerülni egy-egy holdnyi terület hathatós megvédelmezése 2—3 franknál. Azt is írják a francziák, hogy a Stájer- és Olaszországban két éve folyó kísérletekkel elért igen jó eredmények indították őket a vihar lövöldözés felkarolására. Nálunk is igen üdvös lesz példájukat követni.

— **Arankamentes, plombozott löheremag** tisztán kapható a »**Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank áruháztárának vezetőségénél, Kolozsvárt vasuti-állomás mellett.** Minden megkeresés e címre intézendő és pedig idejében, hogy a raktárnak legyen alkalmja és ideje a kellő mennyiség kiállítására. (2.)

— **Gazdatiszti állást keres** vagy ideiglenes munkát is elfogad igen ügyes gyakorlati gazda. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

— **Kovácsnak ajánlkozik** teljesen készült gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

— **Egy gépész állást** vagy nyári cséplést keres. Czime (336.) alatt a kiadóhivatalban.

— **Fakonzerválás** Az *Avenarius R.* amstetteni *Carbolineum* gyárának készítményeit ma már husz éves múlt tapasztalatai támogatják. Ennek a többi fölött álló kitünő impregnáló szernek megtartó hatása olyan farészeknél és tárgyakkal, melyek különben az időjárás viszontagságai és a körleg romboló hatása alatt megromlanának, ma már bizonyított, tagadhatatlan dolog. Ezért terjedt el olyan nagyon a *Carbolineum Avenarius* és ma már az ipar, a mező-

gazdaság és építészet minden ágánál el van terjedve a monarchiában. Az *Avenarius Carbolineum* gombairtó szer is és ebben a minőségében kitünő prazervatív szer az faépületeknél föllépni szokott faszivacs-gomba ellen. De nem csak mint ilyen, hanem mint direkt ható szer is kitünően érvényesül, a mennyiben ott, ahol a faszivacs-gomba mutatkozik, a megtámadott részeket forró *Carbolineum*mal áztatva, ez a káros gomba elpusztul. Mint minden hasznos dolognak, úgy az *Avenarius Carbolineum*nak is megvan a maga haszontalan utánzatai, a mitől természetesen őrizkedni kell.

Elsőrangú hazai gyártmány.

(364.)

GŐZCÉPLŐK

Pontos cím:

**ELSŐ MAGYAR
Gazdasági gépgyár**

RÉSZVÉNY-TÁRSULAT

BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavagó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel

és szaksterű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecekvágók Morzsolók

KÖZGAZDASÁG, ÜZLET, FORGALOM.

Budapesti gabonatözsde.

I. Készárüüzlet. (Július 19.)

Buzában a forgalom ma is mérsékelt maradt. A malmok tartózkodók a csak épp legszükségesebb bevásárlásait eszközik.

El kelt összesen 12.000 mm. Csendes hangulatban, változatlan árak mellett.

Eme mennyiségben ca 2500 mm. új buza is foglaltatik. Közötte 2000 mm. 80 kgos balmaz újvárosi buza, mely az exportcég részére budapesti paritásra, azonnali szállításra 7 K. 40 fill kelt el készpénzfizetéssel.

Rozsban a hangulat és az árak változatlanok voltak. Helybeli paritásra, minőség szerint, 6.25—6.40 korona.

Takarmányárában alig van üzlet, a hangulat és az árak csendesek. 5.70—6.20 korona érhető el. Új áruért 5.40—5.50 koronáig jegyzünk három óra helyben.

Zabban az irányzat tartott és korlátolt kínálat mellett az árak változatlanok, 5.20—5.50 korona.

Tengeriben alig van üzlet; az árak változatlanok és ma helyben 5.85 korona körül jegyzünk.

Az árak 50 klg.-ként koronaértékben értendőek.

II. Határidő-üzlet.

A tengerentuli piacokon állandóan lanyhább han-

golatot jelentenek. — Az időjárás kedvező s a termébeclések is javulnak s így New-York ma urolag 1—1¼ czenllet olcsóbb árfolyamokat küldött. London lanyha s 1 pennyvel, Páris 10 czentimesmal olcsóbb.

Ennek behatása alatt az októberi buza az üzlet kezdetével 7.45 K.-ig, októberi rozs 6.45 K.-ig csökkent, a mi a tegnapi zárilathoz viszonyítva, búzában 5 f., rozsban 3 fillér visszaesést involált.

A forgalom a spekuláció tartózkodása mellett is állandóan korlátolt s élénkebb üzlet nem bir kifejlődni, habár konstatálni kell, hogy mutatkoznak oly jelenségek, melyek a hangulat javulását indokolnák.

Nevezetesen a próbacseplések okoznak sok helyütt csalódásokat. A mult hetek hőségének hatását nem lehetett mindjárt felbecsülni, most azonban a tényleges eredmény — beszél. A Tiszavidék s a Dunántúl több helyéről érkezett ez iránt panasz.

Az általános depressziót nagyban előmozdítja a malmok teljes tartózkodása s a készáru-üzlet lanyhasága is. Új búzából egyes waggonok érkeznek már s a tulajdonosok készségesen adják el árújakat, nemcsak azért, mert spekulációba nem mehetnek, hanem azért is, mert a következő nagyobb kínálattól félnék.

Kolozsvári piac.

A csütörtöki (július 19-iki) **hetivásáron** a következő gabona-árakat jegyeztük föl.

Buza métermázsanként	K.-tól	11.60—13.60 K.-ig.
Rozs	"	10.80—11.60 "
Zab	"	08.20—08.60 "
Kukoricza	"	10.80—11.00 "
Burgonya	"	07.00—08.00 "
Széna	"	05.00—06.00 "

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege Kolozsvárt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alapitokéje 30 millió korona.

4%-os és 4½%-os

Zálogvevélkölcsonöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: **50 évi törlesztéssel 5 százalék-**

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5.40 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4½%-os zálogvevélkölcsonöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5.40 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5.65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékre és a megsavazandó kölcsön összegére nézve **az Erdélyi Gazdasági Egylet**

bizalmi férifiai adnak véleményét. (1.)

A bank képviselősegeénél kaphatók 4% és 4½%-os zálogvevelek, 3%-os és 4%-os nyereséymkötvények.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társszerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segédserkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

HIRDETÉSEK.

Uj találmány Kazalvágó kés!

Kitünő aczélból, a legmegfelelőbb formában előállítva — szerkesztette, készíti és

8 korona áran bárkinek megküldi
Molnár István urad. gépész Buzás-Bocsárd,

(341.)

u. p. Karácsonfalva Alsó-Fehérmegye.

Szabadalmazott

kosárbetétek

gőzcséplőgépek számára, kaphatók a feltalálónál, teljes felelőség mellett, hogy tiszta cséplést lehet vele végezni a legrosszabb esetben is.

A kosárbetétek árai:

(301.)	4 löereju géphez	30	frt.
	6 "	35	"
	8 "	40	"
	10 "	45	"

Megrendelés esetén a kosár szélességének mérete beküldendő. **BAJZÁTH IGNÁCZ** Székelyhidon.

Hofherr és Schrantz gazdasági gépgyárának képviselősege és bizományi raktára.

Hirschfeld Károly vaskereskedőnél

KOLOZSVÁRTT, Széchenyi-tér 42., az új vashid előtt.

Nagy raktár: Mindenféle vasárúk, szerszámok, házieszközökben és ipari, építkezési, gazdasági vasanyagokban.

Állandó Kiállítás mezőgazdasági gépekben.

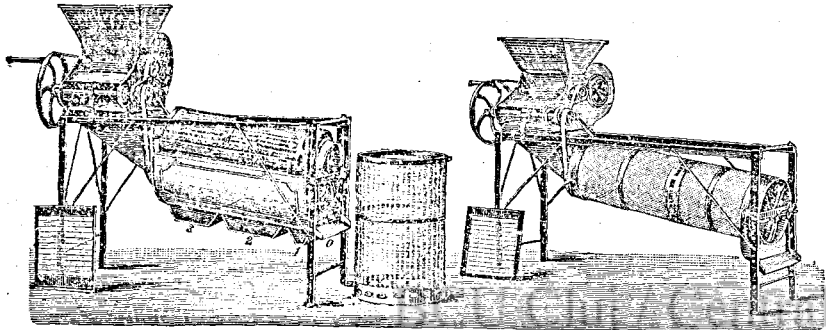
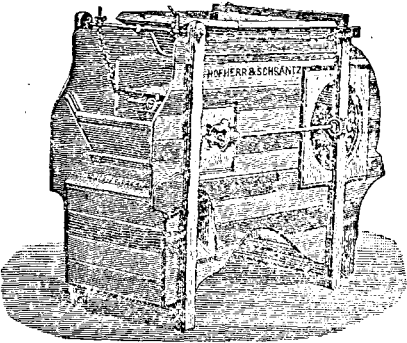
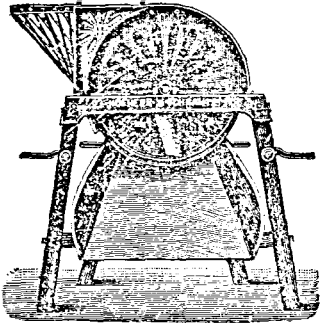
Legújabb és legkönnyebb szerkezetű „VIKTORIA DRILL” sorbavetőgépek kerékkiváltás nélkül.

TRIEURÖK és ROSTÁK,
RÉPA és SZECSKAVÁGÓK,
KUKORICZA-MORZSOLÓK,
MALMOK és DARÁLÓK,
LÓHERMAG KIDÖRZSÖLŐ-GÉPEK,

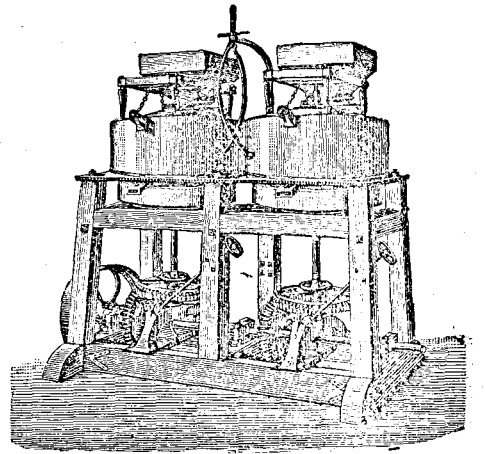
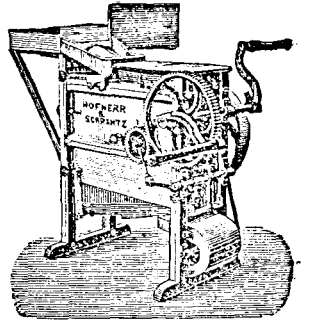
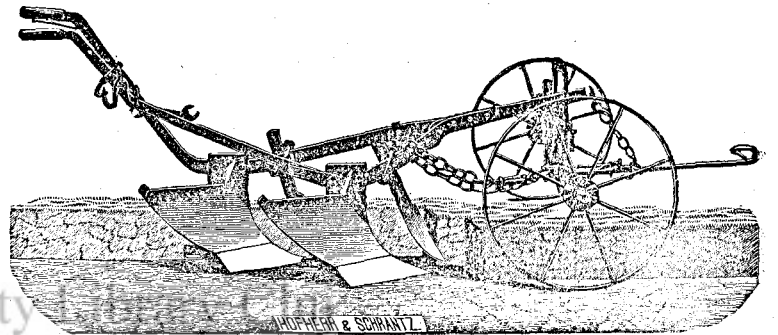
ACZÉL RAJOL EKÉK,
VASBORONÁK és TALAJJAVÍTÓ-
Eszközök,
GÖZCSÉPLŐ KÉSZLETEK,
SZALMAKAZALÓZÓK,

JÁRGÁNY és KÉZICSÉPLŐK, TAKARMÁNYKAMRA BERENDEZÉSEK.

Kívánatra képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

(345.)

Telefon szám 431.

Férfi-, fiu- és gyermekruhák

készen és mérték szerint.

Kizárólag saját szolid készítményeim.

NEUMANN M.

Kolozsvár, Fötér 14. szám plebánia épület.

Alapítatott 1845-ben.

(367)

Az európai divatakademia tagja Drezdában.

FIÓK ÜZLETEK:

Arad, Temesvár, Nagyvárad, Debrecen,

Fiume, Pozsony, Kassa, Zágráb, Belgrád,

Sofia, Sarajevo stb.

Központi áruház Magyarország részére:

BUDAPEST.

IV. ker., Múzeum-körut 1. szám.

Központi áruház Ausztria részére:

BÉCS.

I., Kärntnerstrasse 19. szám.

FIÓK ÜZLET:

VI., Mariahilferstrass 35. szám.

A cég elve: lelkiismeretes kiszolgálás, határozott szabott árak a melyek minden darabon föl vannak tüntetve.

ELSŐ ÉRMEK, ARANY KITÜNTETÉSEK, ALLAMDIJAK stb.

A BALANCE SEPARATOR

lefölözö-gépek hat hónap alatt kifizetik önönmagukat.

ELSŐ MAGYAR TEJGAZDASÁGI GÉP- ÉS ESZKÖZGYÁR

FUCHS és SCHLICHTER

BUDAPEST, VI., ANGYALFÖLD, JÁSZ-UTCZA 7.

(292. II.)

Kézi és erőhajtású tejgazdasági telepek és szövetkezetek teljes berendezése.

FUCHS és SCHLICHTER.
Budapest, VI. Jász-utca 7.

Tisztelt vevőinknek hosszabb időre biztos vajpiacot biztosítunk.

Fairbanks mérlegek

a legökölteesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolösúlyos fémmérőkarral bírnak s a hidra tett terhet minden ponton egyenlően mérleget. Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük fogva úgy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitünőbb mérlegek.

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

czélszerű és a czélnak megfelelő szerkezetük fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltnak — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-út 14. címzendők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

(262.)

FAIRBANKS
MÉRLEG és GÉPGYÁR

részvény-társaság

BUDAPEST,

Andrassy-út 14.

Gyár: Külső Váci-út 156.

Kutyfalvi uradalomban van eladó
50 drb kocza 2—3—4 évesek,
10 drb kan és 260 drb februárusi malacz, értekezni lehet
Bedőházi Pál u. tisztartóval,
Posta és vasuti megállóhely helyben.

(337.)

Elsőrangú műkiállítás. (366.)

VILÁG PANORÁMA

KOLOZSVÁR, R. k. status-palota.

Minden hétre új műsorozat.

Ezen a héten: A bajor királyi kastély.

A jövő héten: Budapest-Póla.

Belépő díj: 20 kr. gyermekjegy: 10 kr.

Nyitva van mindennap

délelőtt 9-től, este 10 óráig.

Legjobb és legolcsóbb a

Conrad és Társa-féle uj szabadalmazott permetező-készülék

a szőlőmoly, valamint minden más növényi féreg és peronospora kikapuztatására.

Ezen készülék a legkönnyebben kezelhető és a legkitünőbb a maga nemében. Kicsiny alakja, valamint czélszerű szerkezete lehetővé teszi, a legsűrűbb lomb alatt elrejtett rovarok megsemmisítését is és pedig egy alkalmas rovarmérég használatával.

A készülék megtöltése és kezelése következőképpen történik:

A balkéz négy ujja mellékelt rajz szerint — olyképen illeszkedik a készülék fogantyújához, hogy az egész tenyér és a hüvelykuj a tartányt tartja; most a készülék légszivattyúját lecsavarjuk és a folyadékot a nyílt nyíláson betöltjük, a tartányban egy kis tért üresen hagyva. Ezek után a szivattyút ismét becsavarjuk és — két ujjal — 10—12 teljes szivattyúhúzással a levegőt a tartányban megsűrítjük. Használatkor a készüléket tartó kéz hüvelykujjával a szelepbillentyűt tetszés szerinti időközökben lenyomjuk, miáltal a szétzóródó folyadékot a legfinomabb permete alakjában állítjuk elő.

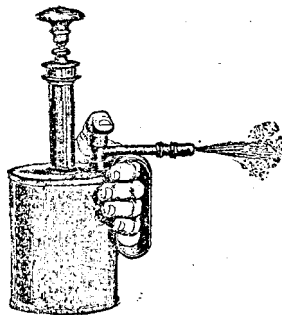
A levegőnyomás csökkenésekor néhány teljes szivattyúhúzás ismét elegendő a készülék további működésére.

A készülék ára vörösréz lemezből 6 korona.

Növény-praeaparatum (rovarmérég) vízben száppanyszerűen könnyen oldó, körülb. 6000 szőlővirágnak elegendő, darabonként 65 fillér.

Ezen jutányos ár mindenkinek, sőt a kis szőlőbirtokosnak is lehetővé teszi, hogy több ilyen készüléket beszerelhesse.

Megrendeléseket kérjük a kiadóhivatalhoz intézni, mely azt közvetíti. (329.)

Kwizda-féle Restitutionsfluid.

Ara 1 üveg 2 korona 80 fillér.

Os. és kir. szab. mosóvíz lovak számára.

40 év óta udvari istállóiban, e nagyobb katonai és polgári istállóiban használatban, nagyobb fáradozás előtti és utáni erősbítésre, rángatózásnál az idegek merevségénél stb. A lovakat az idomításnál kiváló tevékenységre képesíti. Valódi csak a fenti védjeggyel, kapható Ausztria-Magyarország összes gyógyszer-táraitban és drogueráiban.

Franz Joh. Kwizda es. és kir. osztr.-magyar és román kir. udvari szállító, körilotti gyógyszerésznél Kornenburg, Bécs mellett. (328. I.)

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR

BUDAPEST

Vasöntöde, gép- és rézműgyár.

☞ **SPECIÁL-GÉPGYÁR** ☞

SZESZGYÁRAK BERENDEZÉSÉRE

Elvállalja mindenfajta szeszfőzde, szeszfinomító és élesztőgyár teljes gépészeti berendezését a legnagyobb méretekig. (340.)

Átalakít meglevő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

TERVEKKEL ÉS KÖLTSÉGVETÉSSSEL KÉSZSÉGESEN SZOLGÁLUNK

Michelstädter-féle czipőgyárak

(360.) Erdélyrészi legnagyobb raktára

KOLOZSVÁR, Főtér 11. sz.

Legtöbbes raktárak mindenemü cipőkben!

Minden évadban a legjobb divat!

Szabadalmazott

„Triumph“-czipők

egyedül valódiak.

„Ideál“-czipőnyujtók

legkényelmesebb kaptafa.

Mindenemü különlegességek.

Képes, divat-tudósító árjegyzék minden évadban a n. é. közönség szives rendelkezésére.

Legjobb anyag! Legcsinosabb alak!

Legtöbbes és legelőnyösebb bevásárlási tervés!

Alfa

tejgazdasági eszközöket
vagy gépeket venni szán-
dékozik!

tehenészetet akar be-
rendezni!

tejgazdasági telepet ki-
ván felállítani!

tejszövetkezetet óhajt
létesíteni!

az forduljon teljes bizalommal hozzánk.

Díjmentesen szolgálunk utbaigazítással, tanácssal.

Alfa-Separator

(244.)

részvénytársaság.

ezelőtt: Pfanhauser A.

Budapest, VII., Erzsébet-körút 45.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a Kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Belközép-u.: 11. sz. emelet.

Előre fizetendő

Levélbeli tudakozásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz levélbélyeg mellékeltek.

KIS HIRDETÉSEK.

Ezen rovatban minden 20 cm. területű hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlési ára: 48 korona, mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A szöveg 50 szögig terjedhet, ezen felül még egy, vagy — szükség szerint — több ilyen 20 cm.-es terület (egy más mellett, vagy fölött) rendeltető. Tudakozásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni.

MAGYAR IPAR!!!

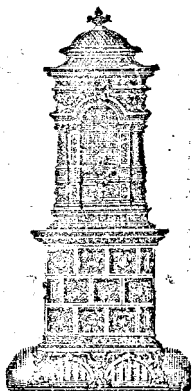
Az eperjesi Cserépkályhagyár fióktelepe

HIRSCHFELD KÁROLYNÁL

KOLOZSVÁRT.

Barna, bőrbarna, seladonzöld, Chamois és Majolika kályhák egyszerű és diszes kivitelben előnyös áron.

Mutatvány rajzokkal áttekintés végett készséggel szolgálunk.

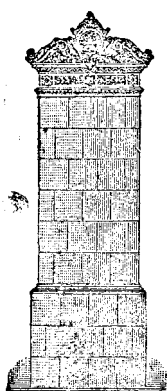
Felállítás

gyári szerelők

által

felelősség mellett.

(344.)

Saját gyártmányú hegedűk, gondonkák, gitárok, citerák, czimbalmok, fa- és réz fuvóhangszerek, valamint azok alkatrészeinek nagy választéku raktára; továbbá német és olasz húrokat

Braun Mihály

hangszergyáros (347.)

KOLOZSVÁR, Wesselényi Miklós-u. 18/a.

Mindenemű javítások pontosan és olcsón eszközöltetnek.

Vidéki megrendelések gyorsan teljesítetnek. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Telefon-szám 34.

Szegedi Zoltán

vaskereskedése

Wesselényi M.-u., a postaépület mellett.

Szerszám, vasalás, építkezési és iparos vasanyagok. Konyha, háztartási és gazdasági eszközök.

(362.)

„Zöldfa vendéglő”

Kolozsvárt.

Vidéki kis gazdák találkozó helye.

Olcsó és tiszta szobák, olcsó s jó ételek s italok. Pontos kiszolgálás. Külön istálló és kocsiszin.

Tisztelettel

Manás József

(356.) vendéglős.

DROGUERIA.

BURGER FRIGYES

KOLOZSVÁR,

Főtér.

Gyógyárúk, kötszerek, betegápoláshoz szükséges mindennemű kellékek, illatszerek, pipere-cikkkek dús raktára.

(358.)

Vidéki gazdák figyelmébe!

„Orient szálloda”

kávéház és étterem

KOLOZSVÁRT, Nagy-utca.

A modern kor igényeinek megfelelően átalakított vendégszobák; naponként 85 krtól följebb.

Az ételek háziasak, olcsók, borai valódiak kiszolgálása olcsó és pontos. Szives pártfogást kér:

(352.)

a szállótulajdonos.

Csemege szállót,

nemesfaj sárga és zöld belü dinnyét,

veszek és eladok nagy mennyiségben.

Ajánlatok: (343.)

Szele Márton

fűszer és csemege kereskedésbe

Kolozsvárt.

BABÓSI és TÁRSAI

vaskereskedése KOLOZSVÁRT

Belközép-u. 25. Telefon 351.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát mindennemű vasárúkból u. m. Gazdasági eszközök Becher és Melichar féle Sack mintájú ekék, gép felszerelések, gépolaj gépszij stb.

(351.)

A legjobb minőségű

zsebkések ollók, beretvák,

konyha-kések,

valamint

méhészeti és kerti eszközök

nagy választékban kaphatók

KÚN MÁTYÁS

késművesnél

KOLOZSVÁRT,

Belmagyar-utca 2. sz.

Javítások és köszörűzések elvállaltatnak.

Nikkelező telep.

(350.)

„Angol királynő”

elsőrangú

SZÁLLODA

Kolozsvárt.

Tiszta és olcsó szobák, pontos és figyelmes kiszolgálás.

Valódi jó borok, italok.

Vonathoz omnibus közlekedés.

(346.) Mély tisztelettel

Sebesi Pál.

Őszi Albert

ékszerész és órás

nagy raktára

KOLOZSVÁRT,

Wesselényi M.-u. 2.

Hol minden e

szakba vágó javítás

felvétetik.

(353.)

Biasini szálloda

Kolozsvárt.

Vidéki urak találkozó helye.

A legkényesebb izlésnek is megfelelően átalakított szobák, étterem s kávéház. — Jó és olcsó ételek s italok. — Figyelmes és pontos kiszolgálás.

Valkovics Samu

(349.) tulajdonos.

Központi nagy áruház!

KOHN LAJOS ÉS TÁRSA

Kolozsvár, belhid-utca 24. (a m. kir. posta-palota mellett.)

Hazafiak!

(359.)

Üzletünknek 30 év óta megszerzett jó hírnevét továbbra is fenntartani óhajtuk, dacára hogy az általános árfelemelés bekövetkezett, üzletünkben még a régi jutányos árban szolid kiszolgálás mellett minden kézmű, rövidárú, vásznak, cipő, kalap és gyermekjáték kapható és iparkodunk a külföldi árukat hűni és készítménnyel kicserélni. Nagy raktár zsebro-bőrből, különleges férfi és női kivágott gombos és magas tűzős cipő árukból. Monogramok és himzések a legújabb minták jutányosan előnyomattatnak.

Központi nagy áruház!

KOHN LAJOS ÉS TÁRSA

Kolozsvár, belhid-utca 24. (a m. kir. posta-palota mellett.)

BENYOVITS ISTVÁN

szijgyártó üzlete,

KOLOZSVÁRT,

Wesselényi Miklós-utca 16. (Angol Királynő szállodával szemben)

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

SZIJGYÁRTÓ ÜZLETEMBEN

bármilyen e szakmához tartozó tárgyak és választékban, szabott és jutányos ár mellett kaphatók.

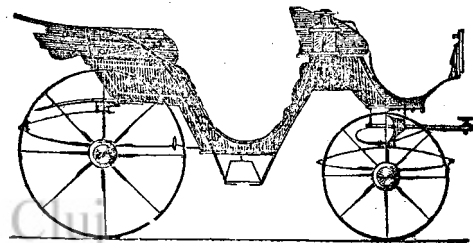
Megrendeléseket magyar, német, francia, angol minta szerint, rajz vagy fénykép után elvállalok, a legkülönlegesebb kívánalmat kielégítőleg, helyben vagy vidéken, a legpontosabban kitűnő és tartós előállításban, olcsón teljesítek; ugyszintén javításokat is.

Kiváló tisztelettel

(355.) BENYOVITS ISTVÁN

szijgyártó.

Vidéki megrendeléseket, ugyszintén javításokat gyorsan, pontosan és legjutányosabb árban teljesítek.

Szészák Ferencz kocsigyártó Kolozsvárt.

Elvállal mindennemű új kocsik elkészítését, valamint kocsijavításokat vagy átalakításokat. (357.)

Műlakatos-, Pénzszekrény- és Takaréklövőhely-gyár (348.)

Fekete Sándor műlakatos

Kolozsvárt,

Széchenyi-tér 20.

Ajánlja e szakokban kiváló és czinos gyártmányait.

Arjegyzékkel készséggel szolgál.

Magasabb qualificációval és megfelelő gyakorlattal bíró gazdasági főtiszt, igazgatói vagy más bizalmi állást keres. Időszaki megbízásokra is reflektál.

Szarvasmarha eladás.

A fogarasi m. kir. állami ménésbirtok pinzgau tehenészetéből kisorolt

9 darab pinzgau tehen és

12 darab pinzgau üsző

valamint a ménésbirtok bivaly tehenészetéből

6 darab számfellett bivaly tehen és

1 darab számfellett 4 éves bivaly üsző

folyó évl július hó 27-én délelőtt 10 órakor Fogarason a ménésbirtok belső majorjában szóbeli árverés útján el fognak adatni.

Árverési feltételek és az eladásra kerülő állatok leírása venni szándékozóknak a ménésbirtok igazgatósága által díjmentesen megküldetnek.

Budapest, 1900. július hó 5-én.

Földmívelésügyi m. kir. minister.

A legjobb és legolcsóbb

FAKONSERVÁLÓ SZER

most és marad is a már 20 év óta kipróbált

Avenarius-féle szabadalmazott

CARBOLINEUM

Részletes leírások és utmutatások ingyen és bérmentve.

AVENARIUS R. Carbolineum-gyára Amstetten.

Iroda: Bécs, III./I. Hauptstrasse. (333.)

Folies Bergé Mulató

az „UJVILÁG“-ban.

A legjobb erők közreműködésével naponta varieté előadás szenzációs és családi műsorral.

Folyton új!

Folyton változatos!

Mullattató és látványos!

(365.)

HOTTER F. J. R. Szt.-József gyógyszerháza a sz. Józsefhez

Bécs. XII.2., Schönbrunnerstrasse 182.

Hotter-féle Absorbínol

1/2 palack frt 6— 1/4 palack frt 3.50.
Eltávolít mindennemű kinővést és zsíros testtapadékokat. anélkül, hogy a szőrt tönkre tenné. Etősíti a metámadott és gyenge inakat, eltávolít és tönkre tesz minden csomót az izmokban és megóv minden gyulladástól; különösen bevált epebajoknál, csülökdaganatoknál, patabütyköknél, vastag térdnél, csomónál az inakon, vastag bokánál, daganatoknál, ahol ilyenek fellépnek. A térdek remegését megszünteti s meggyógyítja a zuzódásokat.

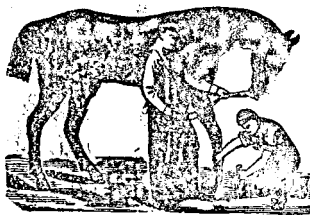
Hotter-féle Agril táppora

lovak és szarvasmarháknak, 1 csomag 80 kr.
Kitűnő potlek a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fenntartására; minden vese-, máj-, hólyag- és idegbajnál alkalmazandó.

Hotter-féle holttetemkenőcs

1/2 tégely 2 frt. 1/4 tégely 1 frt. 20
Felülmulthatatlan holttetem eltávolítására régi bajoknál is.

HOTTER'S

állatgyógykészítményei

a jelenkor legkitűnőbbjei, melyek számos bizonylat szerint semmi más hasonló szerek által hatásukban el nem értek. Raktárak a gyógyszerházakban és drogériákban.

Főraktár: **Dr. BUDAI EMIL** városi gyógyszerházában Budapest városházater, **Dr. Egger Leó** és **Egger J. Nádor** gyógyszerházában Budapest, VI. Váci-körút 17. és **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerházában Budapest VI. Király-utca 12. (324.)

Hotter-féle Training-Fluid

1 palack frt 1.20.

Az inakat és izmokat a magas öreg korig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedörzsölések után a legnagyobb fáradalmakra és vontatásra képesíti. A túleröltetés következményeinél, bénulás, szaggatás és merevedésnél meglepő sikerrel alkalmaztatik.

Hotter I. és II. sz. disznópóra

1 kiló frt 1.20.

Legjobb étrendi szer a disznók etvágyának és az azzal járó emésztésnek előmozdítására; kitűnően bevált orbáncznál. A II. számú hasmenésnél alkalmazandó.

Hotter-féle kólíka elleni szer

1 üveg 1 frt 50 kr.

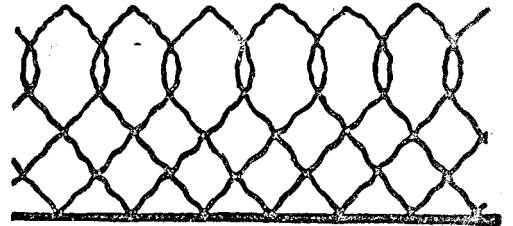
Lovaknál mindennemű kólíka és hügy felakadás, szarvasmarháknál pedig puffadás ellen alkalmazandó.

LÉBER GYULA

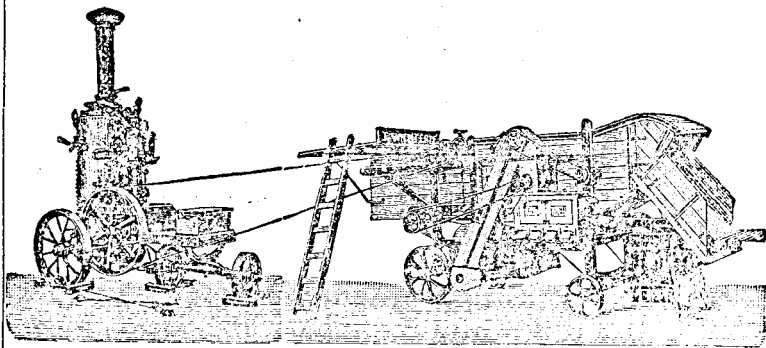
első erdélyi sodrony szövét-fonat és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pince, padlás, felső világossági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányórosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löherosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczel tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különböző mintákban, fakeretbe foglalt rosták és szíták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb-törölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók. (339.)

1895., 1896., 1897., 1898., 1899. évben 32 első díjjal kitüntetve.

A jelenkor legtekélyesebb és legjobb motor-cséplőkészletei.

Első proszniczi Gazdasági Gép- és Motorgyár, Wichterle F.

Magyarországi vezérképviselő: **KÁLLAI LAJOS.**

BUDAPEST, VI. ker., Gyár-utca 50. szám

ajánlja legújabb hírneves szabadalmazott, teljesen szikramentes

motor-cséplőkészleteit

kettős tisztítóval, árpatoklyászóló és legcélszerűbb löherhűvelővel; olcsó árak és kedvező fizetési feltételek mellett Nagy munkaképességeért és legmegbízhatóbb tartós szerkezetéért teljes jótállás. Legolcsóbb üzemeltetés az összes létező motorgépek között. — Czimekkel szívesen szolgálunk, hol a gépek működésben is megtekinthetők. Motorkészleteink és egyéb gazdasági gépeink megtekinthetők nagyszabású telepünkön VI., Gyár-utca 50., hol üzemben bemutatattunk.

Már több mint 500 cséplőkészlet sikerrel működésben.

(323. II.)

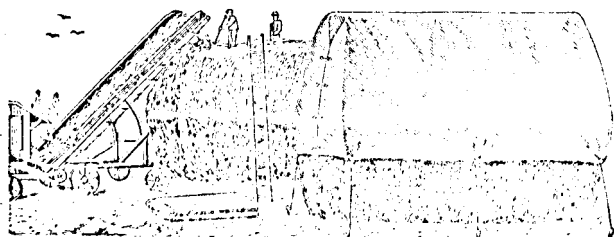
VIZMENTES PONYVÁK KAZAL, MOZDONY és CSÉPLŐGÉPEKRE.

Elpusztíthatlan — minőségben

REPCEPONYVÁK,

Vitorla-vászon ponyvák,

KOCSI-PONYVÁK.

Alapított 1830. — Cs. kir. szab. vízmentes szövétgyár. 46 Kitüntetés.

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST, V. ker. Thonet-udvar.

TELEFS, (305) (Tirol)

BÉCS I., Volksgartenstrasse 1.

Vízmentes Ponyvák

elismert kitűnő minőség — metr. 1 K. 60 fillér és följjebb

Zsákok

Tarpaulin- varrással és varrás nélkül 75 fillér és följjebb
Rovatkás- Sátrak, esőköpenyek öltönyök.
Kender- kendertömlő, tűzi és itató-vedrek.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás. Minden város jobb üzleteiben a mi gyártmányainkat tartják és szíveskedjék határozottan Elsinger gyártmányt kérni.